

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת שופטים תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

גיטין. ההגרש – פרק תשיעי דף פט עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינליץ)" קעז

1 אבלה בשוק גינדה בשוק – אמר רבני יתק: דאריי שפיר קאלא קודם שגאוק, שינא
 2 עליה קול זה ומדברות עליה לוד קעם שנשאת אמר. לוי רבי יוחנן בן ברוקה:
 3 אם כן לא נהתי בת לאברהם אבינו וישבת תחת בעלה כהן. שרדי ותי איתו יודע מבה
 4 שדבר עליה קודם. ומה יש לו לעשות? **בעולה** אין חוששין לה – פירש בקטורה: ששם
 5 בעולה רחל. ולעיל בני פרש: ינא תל מש
 6 מנהג בעיר – נהגן שבעלה לניי אר לעבר. ופסלסין
 7 בכיאה. וימי הכה מצו לרש חייבי בירוות.
 8 ורבינו תרמק קאמר. דרסמם בעולה לרש חייבי בירוות.
 9 ממי – פסולה לכהונה, ורדי היא בחוקת בעולה
 10 לנתין לעמור. עד שתיבא ארתי לרבריי.
 11 כדאמרנן פרכ קמא דכתובות (ד.כ). דאין אשה
 12 ברוקת זמנה. ואפילו לרובן גמליאל דאמר. נאמנת
 13 – היינו דיכא אברהם ולכשי נבעלת', אבל דיכא
 14 דאברהם לא בעלת', וא איתנ יודעת ממי –
 15 אפילו רבן גמליאל מודה.
 16 **אירוסה** אין חוששין לה – לא בעמיא נשואה,
 17 דאם אמת היה הדבר – היה מתפרסם.
 18 אלא אפילו אירוסה. דאין מתפרסם כל כך – אין
 19 חוששין. **עך** שנוענין לרבר הכרוז – סתמא לא
 20 משני רבי אבא אשאלא דלעיל, ואברייאית דלוי. וכן
 21 פליגין מרמל קאמר רובי אבא אמר. אלא לעיל,
 22 דאיכא רגלם לרבר – לא בעינן שיעיב לרבר
 23 ברור. אלא דיכא וליכא ארתי לרבר – בעינן
 24 שיעיב לרבר ברור. וקול דלעיל לא שייך אלא
 25 בקדושין. ודך דאיך שייך בגרושין כמו בקדושין.
 26 **מכבלינן** קלא לא לא מנטלינן – נראה
 27 כפירוש שני שבקטורה: שני
 28 שחורו פלוגי ופלוגי ממירתי הים. ואמרת לא היו
 29 דברים משלם. וכן אמרין לקבן אילמלא לבי
 30 גמליאל קדושין קמאי לאו קדושין – אפילו קלא.
 31 ופירוש ראשון אין נראה. ומייתי ראתה ממאמר בר
 32 הסאה: עד שישמעו מפי הכשרים – שמע מיה
 33 מבטלינן קלא. כיון שאין חוששין מפרחה לרבר.
 34 **עך** שישמעו מפי הכשרים כו – אף על גב דאמר
 35 לעיל. וגישי אמרת פלוגית נקדשה –
 36 שגאט שמשום דהים אית רגלים לרבר. ואת
 37 ספסיס דגיסי: ויני אודס נכנסים וירצאן, ויאת
 38 גרסינן ונשי. **כיון** דרביעניא רדחא קלא לא
 39 היה אמטלא – לישאט שמעו דסבר רבינו יוחנן,
 40 ופלגי ארדרה בר תונא. דאברה אמטלא
 41 שאמרו – אפילו מיעד עשרתי זימם.
 42 וחלבתא

1 רדי זו מנרשת – ומותרת לכל מאי מנפס רדי קול – שחששו לו תחילה – שברו
 2 עמו. ינא תל קול – לאשה בעיר פניה. שם מנח – לני ועלבר שפסלסין אותה מן
 3 הכהונה. אין חוששין לה – לאסרה לכהונה. פירעווא בעלמא הוא רחוי – ששיחקה
 4 בשוק. לא מיער לה בן רדיה. גינדה שיות – הלכה נטוית גרין. מוורית כלבתא – נשיס
 5 הנותן בשוק לאור הלבן. ורובין לרש שרית
 6 בעולה, ולרבר משודות בעינא. לא התיח כו' 1
 7 שיש אריכס מוציאין קול בכנהם. ברמז מנח. 2
 8 בעולה – ינא על תחילה בעיר קול בעולה. אין 3
 9 חוששין לה – לאסרה לכהן גדול, ודלמא 4
 10 פירעווא בעלמא וכו'. ודא רתנן במתניתין 5
 11 ודשיחקה לקלא. היינו כדאמרנן לקבן: שיהו 6
 12 נרות ודלקת כו' שהדרימם ניכרים. נשואה – 7
 13 ינא על פניה קול שהיא נשואה חז נימס. ואנ 8
 14 חוששין לה בחוקת שהיא פגרה. אין חוששין 9
 15 לה – דקלא ומתניתין היינו שאמרימם 'היוםם 10
 16 נקדשה פלוגית'. אירוסה – ינא עליה קול 11
 17 שהיא ארוסה חז נימס. שלא פלוגי – ינא 12
 18 עליה קול שמקדשת היום. אבל לא החיבר 13
 19 שגאט לומר 'פלוגית'. אלא נקדשה סתם – אין 14
 20 חוששין לה. בעיר אחרת – ינא כאן קול 15
 21 'פלוגית נקדשת היום דהם מקום פלוגי'. כפירתי 16
 22 – ינא קול שהיא ממורת. הקדיש פלוגי נכפסי 17
 23 אין חוששין – לאסרי נכפסי עליה. נקדשה היוםם 18
 24 אבא ודא דחשו רבין שלא תינשא. כדי שלא 19
 25 יאמרו: משיאין אשת איש. נרות ודלקת – 20
 26 בבית. כדרך נקדשות שנהוגין משהו ואור 21
 27 כן כדאמרנן בעלמא: אור תר ברבור חיל – 22
 28 שמתה שם (שנדרין ל.ב). מתקדשה – עתידה 23
 29 לנקדשה היום. אמרי רבי – 'פלוגית נקדשה 24
 30 היום'. ודו קול – שחוששין לה. ודו אמטלא – 25
 31 ששבר את הקול. ויא אמרי רבי: לא 26
 32 אמרו 'נקדשה' – לא קול איכא ולא 27
 33 אמטלא איכא לאפוקי כו' – אמטלא שאמרו 28
 34 נקדשה. ששבר את הקול – אמטלא לא ינא 29
 35 שם הקול אלא לארד זמן ינא היה אמטלא. קא 30
 36 מבטלינן קלא – דיכא לא אמרו רבין – ודו 31
 37 נקדשה. ורבי אמר: לא אמרו רבין לארדיא 32
 38 קול מקיים ומסויים. אלא דרציאו שורב עם 33
 39 הקול. כיון נקדשה פלוגית בספס – ודא דרעי 34
 40 אמטלא. הנהגת אברהם ברבי מקיים ומסויים – ודו 35
 41 לא מתייא אמטלא. מבטלינן קלא – ששענו קול 36
 42 ינא מפי נשים וחינוקות – משתקין לוד 37
 43 לבטולי קלא, וא לא משתקין לוד. האויל 38
 44 ואמרו פלוגי ששענו מפלוגי בו. ולימנהו 39
 45 דלשיחיהו. אי נמי: הוא ארון פלוגי ופלוגי 40
 46 מבטלינן הים ואמרו: לא היו דברים מעולם – 41
 47 מנטלינן קלא. וא מבטלינן ספי בשירם – 42
 48 שאמרו: מפלוגי שמענו, ודא הך למידת 43
 49 הים. ולימנן. אקילו רבנן מביילא. ושענו מיה 44
 50 אר. ורבישית בחר הני, ואשכחין שקרא – 45
 51 מבטלינן ליה. ומכריזין דלא קלא הוא. ומנסכין 46
 52 לה. איתרווא נינו – מקומות חלקין מביילא. 47
 53 באציפא: תרוואה – אם דתמרס שלא נשגולם. 48
 54 צריבם. ומניחין אותן בחותלות – כלים העשויים 49
 55 אותן מנארן מן האוכל על הגרעין, שאינו נפרד 50
 56 מננה. ופי' מפי' שאינה מביילא. והוא אוכל 51
 57 קרי ציפא. כדאמרין כיאלא סריח' (תולין ג.ב.) 52
 58 כדעילין תלת קסייתא ביציפא ברוקא. ורואי 53
 59 למטאב בתמה. מניא רבי שפי' – על המניעין 54
 60 על אותו מקום. מיסר אמרי' – כשנתיבת לאר, 55
 61 לא יאמרו: רבי אחא איש גיסי. דמיסר אמרי' 56
 62 יעניו רבנן בחותלות אציפא. ולא היה היה שיה 57
 63 פרסיה. דסתימיה דא חשיב. ודא דלא מבטלינן קלא – אינו אלא מפי' החסד, והבא ליכא חסד.

1 והלבחא לא חיישין – ומעשה בא רבינו רבא אחא אחא שרצא עליה קול אחר
2 נישואיה. שתקדשה לאחר, והיה אותו האיש שרצא עליו קול בחופתה
3 נשיאת לשון, ואחר רבנו רבא: שנין צריכה על פי רבאשון, ומותרת לשני, דרבי – דקלא
4 דברא רישא, ולא חיישין – ותר – דביין שתקדשה לה בפניו – שריא, חוקה אין אשה
5 מעיה פניה בפניו. הרובך רבאשון קיימא לך,
6 מותרין מניה להחמוד לכל דרכיה. ובפיק עני
7 דרבותיה (בבב.) קאמר לימא דרב המנאנא תנאי
8 היא: לא, דכולי עלמא אית להו דרב המנאנא.
9 ואף על גב דבספך דרבי (דבא.) דרבי רבא רביא
10 רב המנאנא דמייחיה מניה – מכל מקום ין הלכה
11 ורבה נמי אפשרי דלפי האמת סובר רב המנאנא.
12 ובנהרדעא לא מנכילי קלא – אף על גב דרבי
13 דבי בר דשכילי שמואלא דם
14 תלמיד דרבי, ובסורא דמטילי קלא – מכל מקום
15 לא היה מורה להו דלא נכפשה.
16 ואידך – כי האמר דרב המנאנא דני מילי בפניו –
17 ואם תאמר, וכי לרב חזא דרב דרב
18 המנאנא אפילו שלא בפניו? והוה כרבא רביא שרי
19 על דרבותיה (בבב.) דאם שי עדים שהיה אשת
20 איש – איהא נאמנת לומר "גרשה אפילו לרבי לומר"
21 ודאי? ובמנא לא גרייא אלא בפניו – ויהי
22 להעמיד להרביהו על משני סבר רב המנאנא
23 דנאמנת אפילו שלא בפניו. והא דאמר פריק עני
24 דרבנותה (בבב.) לרבי רבא שי שלא בפניו נמי אשת
25 מעיה – היינו דנאמנת עמ מינו שהיה לה.
26 אמר – רבא המנא רישון רישון ונשא עני – אבל
27 נבנאנא דרבי על ברזי – פשיטא אש,
28 חזא דלא גירש שני וישא ראשון, וכיון דרבי
29 קדשה ראשון ומקדשה נמי לשני לרב חזא, כיון
30 שפשיט דרבי וקיבלה – אם כן שניא שניא גירשה
31 ראשון, ואם גירש שני וישא ראשון – והוה ליה
32 מחזיר גרושתו מן הארסין, אבל כלל העמידו על
33 ברזי, דאין כי אם קול קדושי ראשון – והוה
34 אמינא ומותר ליה ליהוי ולישא ראשון, אף
35 משמע לן דאפילו הכי לא גירש שני בר.
36 אף על גב דמנש רב – הליחא דרב חזא אקמו, כיון
37 אמרסו דפסיק ארעא ומותרת לשניהם –
38 לרב חזא קאמר. ואומר הרב רבי אלחנן: דמשמע
39 דהלכה כרב חזא.

1 לחד מבני פלגיא, אמר רבא: אפילו למאן דאמר לא
2 מבטלין קלא, בהא מבטלין קלא מימר אמרי: עיינו
3 בהו רבנן בקדושי, וקדושי קמן הוו. תהיא דהנפ
4 עלה קלא דאיפקשה למן הנראה בנדול, אמר ליה
5 רב מרדכי לרב אשי: תוה עובדא, ואמרו: עדיין לא
6 הגיע לפלגות ראובן, שנאמר: "לפלגות ראובן גדולים
7 חקרו לב". ובלבד שלא תהא שם אמתלא. אמר
8 רבה בר רב הונא: אמתלא שאמרו – אפילו מקאן
9 ועד עשרה ימים. רב יבדי אמר: במקום אמתלא
10 חוששין לאמתלא. איתוביה רב פפא לרב יבדי:
11 ובלבד שלא תהא שם אמתלא! אמר ליה: במקום
12 אמתלא קאמר. אמר ליה רב הונא לרב פפא: ואף
13 לא תסבירא? והתנן: בתקדשה ואחר כך בא בעלה –
14 מותרת לחזור, לאו משום דאימרין על תנאי קדושי?
15 – שאני תהם, דאתי בעל וקא מערער. אי הכי,
16 נישאת נמוי – נישאת דעבדה איסורא – קנסיה רבנן,
17 בתקדשה דלא עבדה איסורא – לא קנסיה רבנן.
18 אמר רב אשי: כל קלא דלא איתחוק בבי דינא לאו
19 קלא חוששין. ואמר רב אשי: כל קלא דבדרת נישואין
20 לא חוששין ליה, והא דבדרת אירוסין חיישין ליה, רב
21 הכיבא אמר: אפילו דבדרת אירוסין נמי לא חיישין
22 ליה. והלכתא: לא חיישין ליה. אמר רב ירמיה בר
23 אבא, שלחו ליה מפי רב לשמואל: ילמינו רבינא,
24 יצא עליה קול מראשון, ובא אחר וקדשה קדושי
25 תורה, מהו? שלה ליה: תצא, והעמידו תהיב על
26 ברזי והודיעני. מאי "והעמידו תהיב על ברזי"?
27 אילימא דאי מכליא מילתא דקדושי דקאף לאו
28 קדושי מעליא ניהו מבטלין קלא? והא נהרדעא
29 אתריה דשמואלא הוא ולא מבטלין קלא!
30 מעליא ניהו, לא צריכה גט משני. ופלגיא דרב הונא, דאמר רב הונא: אשת איש שפשימה
31 ידה וקבליה קדושיה מאחר – מקדושה, מדרב המנאנא; דאמר רב המנאנא: האשה שאמרה
32 לבעלה "גירשתי" – נאמנת, חוקה אין אשה מעויה פניה בפני בעלה. – ואודך? – פי
33 אהמר דרב המנאנא – בפניו, שלא בפניו מעויה ומעויה, לא מצאו דבר על ברזי, מהו?
34 אמר רב הונא: מגרש ראשון ונשא שני, אבל מגרש שני ונשא ראשון – לא; מאי מוקמינא
35 אתי למימר מחזיר גרושתו מן האירוסין, רב שינא בריה דרב אידי אמר: אף מגרש שני
36 ונשא ראשון, מימר אמרי: עיינו רבנן בקדושי, וקדושי מעות הנה. יצא עליה קול מנה
37 מנה, מהו? אמר רב פפא: אין, אף מגרש ראשון ונשא שני, אמרימר: מעות ליה לטרייה.
38 והלכתא:

1 אתה מצריכה גט – נמצאת אסורה על זה, דמוחקת לקלא, ומצאנו כי בועל אשת איש, וקיימא לך כשם שאסורה לבעל – כך אסורה לבעול. דברי אירוסין – חיישין, ומגרש ראשון
2 ונשא שני, לא חיישין ליה – ואינה צריכה הימנו גט. שלא תחנה על זה. קדושי תורה – בעדים. והעמידו דבר על ברזי – זהו בדרך אחר הקול להעמיד דבר על אמתלה, אם
3 אמת הוא או שקר. והודיעני – עקרו של דבר, מאי היא – שלא חוקקת להעמיד דבר על ברזי. ובנהרדעא לא מפבלי קלא – כדאמרין לעיל. בקדושת – וצריכה גט משני. ואידך
4 – שמואל, דאמר העמידו דבר על ברזי, למיטרא ליה בעא גט משני. כי האמר רב המנאנא בפניו – ובעל, דאמר ליה בפניו "גירשתי", אבל בקול קדושי דרבי חזא – לא
5 בפניו הוא, ולא דמיא לרב המנאנא, הליחא לרב חזא. ונשא שני, אם יצא רביא קא מחזיר גרושתו מן הארסין – דאמר: על ידי שגירשה ראשון תחלה – קדשה
6 שני, ועבשין תוור מחזירה. עיינו לרב רבנן – בקדושי שני, ולא קדושי תורה, מפני שהיה מקדשת לראשון, ולא אמר שגירשה תחלה, והיכל שני דיע בגט שהצריכה משני.
7 ולא אחר כך מזה – ולא קדשה שני בפניו קדושי תורה, אלא קול יצא רבא קדושי אחר הראשון, אף כי בו גירש ראשון – ולא יצא רבא קדושי ראשון, ואף על גב
8 דקלא בעלמא הוה נהי קדושי שני – חיישי דלא לימרו גירש ראשון תחלה וקדשה שני. ועבשין חזרת לראשון גרשה שנתארה.
9 מותרת

1 לחד מבני פלגיא – ולא היו אמורים לאיזה מהם. לבסוף – בשנים, שנראה נופו בנדול,
2 והיו מכריזו. ורעיון לא הגיע לפלגות ראובן – כלומר: אין חכמה (לקטן בשנים חוקרי
3 לב) בדרכיהם. גדולים הוא דאית להו חזק לב, וזה, אף על פי שנופו ארוך – וכבר רבנן
4 לבריות במעשיו שהוא קטן בשנים, וכמסתובב לאחר – וממר. אמר עינו רבנן
5 בקדושה, וקטן בשנים אחר. אמתלא – מפיסס אמתלא
6 חוששין לאמתלא – אפילו אין אמתלא, אלא
7 חוששין ופחש שי לדרב שנוכל ללמוד שם אמתלא,
8 – משום שגט אמתלא קא אמר, וישתעבד
9 והקול בטל. ובבבד שלא תהא שם אמתלא –
10 אלמא: אמתלא בהדיא בעינן. הכי גרסינן: אמר
11 ליה דמאס אמתלא קא אמר, ונאמרתי אף
12 האי חזירא. אמר ליה רב כהנא לרב פפא ואת
13 – אמר תסביר – דאם שי פחח למצוא אמתלא –
14 דסמכין ורמסין להו והתנן אשה שהלך
15 בעלה למרית דים, ובא ער אחר ואמר לה "נת
16 בעליך" נתקדשה – ומותרת לחזור לראשון,
17 ואילו גבי ניסת קיטת הנהם תצא מזה, ואף
18 על גב דאנסה היא שדריה בין דין חזרה לנישא,
19 משום חששא דלא לימרו גירש ראשון ונשא
20 שני, ועבשין ויא חזרת לו משנית. אבל גבי
21 נתקדשה – לא חיישין לומר. מאי טעמא
22 חזרת לראשון ולא צריכה גט משני? היא דרבי יוחנן
23 יצא נשוא בעיר מקדשה גדולה מזה, ודאי רבי
24 כולם עבדוה. לאו משום – דאין שום
25 אמתלא למסור, דכי מהדרי לה לנבא,
26 אמרו דאי שי פחח לדרב, שלע הגוי קדשה
27 שני, שאם יבא בעלה שגירשה מותרת עים –
28 שיהו קדושיה בטלין. שהיה בעלה חביב לה.
29 אלא לכך גירשה, שלא היה יכול לבא אלמא,
30 אף על גב דלא יצא אמתלא או מעלם –
31 סמכין ליה. ונבא דאיתו בעל וקאי
32 וממר אמר: מעולם לא גירשה בעלה, אלא
33 דהתה סברה שמת, ונתקדשה, ואינן קדושי. אי
34 ויהי נפק ארעא ויהי רישון ראשון
35 נישא שני, ומנאנא אשת איש ויצא בלא גט.
36 נישא שני – אמאי תנן תהם: צריכה גט משני
37 ולא חזרו לראשון? והא איתא בעלה וקאי, ולא
38 נישואין הוו: אלא משום דאיתי לממרו גירשה זה
39 ונשא זה, כדאמרין ביבמות, ונאמרתי אף פחח
40 מקום אמתלא לומר: על נבאי נשוא. קנסיה
41 רבנן – דהאי דשדויה בהעדאת ער אחר –
42 משום עיגנא אקילו בה, והיא נופה חרוק
43 במילתא על ידי עוברם טובים, ותנסיב. והכי
44 ולא איתא שפיר – קנסיה, כדאמרין תהם
45 מותר תומר שהמותר עליה בסופה – הקלה
46 עליה בתחלתה. לא איתחוק בבי דינא – שלא
47 ברקו בית דין אחריו שלא תשמעת קול
48 דבריה. לא חיישין ליה – אלא אם כן דיעו בית
49 דין הגיע שני רבא הקול: פלוגי מהדין שנוע בו,
50 וגורו שחושבו לקול זה. דברי שישואין – ניסת
51 דים, ואחר כך יצא קול שדוים היא נתקדשה
52 לאחר קודם נישואין – לא חיישין ליה לאסור,
53 על בעלה, ולא להצריכה גט משני. אמר רבא: אשה

קפא

גטיין. הגרש - פרק תשיעי דף צ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן שראל" (טשיינזלן)"

תוספת

1 והלבנתא מותרת לשנים - ומעשה בא לפני רבינו חס שיצא על גו אחד קול פסול, ונתנו
2 גו שני מפני הלעו. ולא הגריכה רבינו עם לתמוץ שלשה חדשים מאמן גו שני,
3 כיון שהראשון היה שטר, ולא היה גו שני אלא מפני חששא דלעו. ודיכא אביהא מאבא,
4 דאמר ריבא הובא מותרת לעולם, אף על גב דבמי למחודי גרשתון מן האירוסין, כיון שאין באן
5 אלא קול בעלמא - לא החזירו. ואומר רבינו
6 יחזק: דאן ארזא, דשיבא הובא דחיי קול מה
7 ומה, דאן ומה לכ כך למחודי גרשתון מן
8 האירוסין, אבל בקול אחר - יש לחזירו,
9 כדאמרין לעיל בשלא מצאו דבר - ברזי -
10 שלא ירש שו וישא ראשן, אף על גב דקודשי
11 ראשון לא היו אלא קול בעלמא - מכל מקום
12 מחזירין משום קודשיה שו כ"י שמש, דמי
13 טפי למחודי גרשתון מן האירוסין. ודיכא
14 בארבעה לשונות - מה שפירש בקומטוס ד"כ
15 הבא ד"כ יבאך ד"כ בא סוס כולן משמשין
16 בלשון דהאי, דאי אפשר שימשו במקום אים,
17 דהוא דאי בהיאם הקודש ברזי דאן ארזי, וכן
18 דאי כי בא סוס פריע. ודיכא רבינו עם בדבנים
19 הקד, דהריבא אים משמשים בלשון, דבגן אים
20 דתקי, דבבית ביבורים" אים כסף תלודי" ע"נ אם
21 כלו לשלוח" אים ידה הובל לפני ישראל -
22 כולם עם לשון דאן לעיל. מה דהאן אים
23 תרוים כו - דרשילמי פירי, במקום איםטרך
24 קרא דילא יוכל בעלה אשר שלחה לשבו
25 לפתחה" חסוק ליה דבלבא דאי אסור לחזרו
26 כוטהו, כיון שיש ערשין למעבר לבני בעני
27 לאוין. בית שמאי סברו וכו' מצא בה שרות
28 דבר דהא מצא בה ערות דבר וכו' - ואית ספרי
29 דרבינו בית הלל ובית שמאי. ואומר רבינו יחזק
30 דרסי קיבא דבר בבית שמאי דאמר ערות דבר
31 חזא תלמיחא, דאי חזי מילי גיטו - או ערה או
32 דבר, למה ליה לבתוב "דבר" להקדיחה בשבילה
33 כיון דבתוב אים לא תמצא זין כביעי דהייטע שא
34 נאח מנחה מותר לגרשה, ורשית" דלדחי תשא,
35 והוא דרין הקדיחה בשבילו. ולפי זה אית שבת
36 דהא דנקט בספריים יבית שמאי, אלא נקט שבת
37 הלל, לאשמועינן אף על גב דשנו רבי עקיבא
38 ובית שמאי ברשאא דרשות דבר, מכל מקום
39 פליגי בהאי. דהרב רבי אלחנן מפשי, דרבי עקיבא
40 אית שבת כפייה הלל, דאי לאו דאיתיה ליה "דבר"
41 להקדיחה בשבילו - לא היה ירשי כי מצא בה
42 בלשון אי ימי.

עם

לבו לְרִישָׁהּ וְהָיָה יוֹשֵׁבֵיהֶם וּמִשְׁמַשְׁתּוֹ, מִהוּ? קָרָא עֲלֵיהֶם
"אֵל תַּחֲרַשׁ עַל רֵעֶךָ רָעָה וְהוּא
יוֹשֵׁב לְבֵיתוֹ אֵשׁ", תִּנְיָא, הֲוֵה רַבִּי מֵאִיר
אֲשֶׁר מִשְׁמַשְׁתּוֹ בְּמִאֲכָלֵי בָנִים;
כָּל אֶדְמָה שְׂכֻבּוֹב נּוֹפֵל לְתוֹךְ בּוֹסוֹ וְחֹרֶק וְאֵינוֹ
שׂוֹמֵהּ, וְזוֹ הוּא מִתְּרַבּ פֶּסוּם בֶּן
דְּרוֹת, שְׂהָה נּוֹעַץ בְּפִי אִשְׁתּוֹ וְיוֹצֵא; וְיֵשׁ לָךְ אֶדְמָה
שְׂכֻבּוֹב נּוֹפֵל לְתוֹךְ וְחֹרֶק וְאֵשְׁתּוֹ, וְזוֹ הוּא מִתְּרַבּ
כָּל אֶדְמָה, שְׂמִדְרַתָּ עִם אִתְּיָהּ וְקִרְבִּיהָ וּמְנִיחָהּ;
וְיֵשׁ לָךְ אֶדְמָה שְׂכֻבּוֹב נּוֹפֵל לְתוֹךְ תַּמְחֹהּ,
מוֹצֵץ וְאִבְלוֹ, וְזוֹ הוּא מִתְּרַבּ אֶדְמָה, וְעַן
שְׂרֻזָּהּ אֶת אִשְׁתּוֹ וְיוֹצֵאָה וְרִאשָׁה פְּרוּעָה,
וְכוֹהֵה בְּשׂוֹק,

1 מותרת לשנים - כלומר, אף מגרש שו וישא ראשן. ואפילו בו הובא מורה בא.
2 מה הקדיחה - שרפה או על ידי אור, שקרוין אודרשיר, או במלח. כמו: כי אש קודחה
3 באמר (דברים לב) קדחת דבר - לבית הלל משמע דלעו: או ערה או שאר דבר סרוקו. רבי
4 עקיבא אומר - אפילו לא מצא בה לא ערות ולא דבר. וישא משום דבר תנשא - והוצאת
5 מבעלה מפני דבר, ולא מפני ערה - הוא
6 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
7 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
8 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
9 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
10 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
11 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
12 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
13 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
14 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
15 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
16 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
17 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
18 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
19 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
20 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
21 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
22 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
23 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
24 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
25 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
26 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
27 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
28 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
29 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
30 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
31 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
32 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
33 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
34 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
35 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
36 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
37 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
38 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
39 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
40 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
41 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
42 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
43 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
44 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
45 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
46 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
47 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
48 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
49 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
50 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
51 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
52 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
53 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
54 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
55 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
56 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
57 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
58 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
59 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה
60 דקאמר דהובא מותרת לישא לאתר, כדכתיב
61 "וזהה לאש אחר", אבל הוצאת משום ערה -
62 תהא אסורה לכל. ובית שמאי אחר דבר מא
63 עבדי ליה - דהא קרא דקא בערהו לדור
64 אחר, ואם כן ערה דבר" מבעי ליה, כלומר
65 ערה בערים. אף באן בעדים - ברויים, איה

1 שרדשוהו חבמי שמופני גרשתו שחלק ליה "ארי" - שלשון ארי בארמי משמש כל לשונות "כי עבברי, ואם באית שלטונא" - צריך אחר סופר ליה ענינו.
2 וכל כי התפרש בלשון "כישאר", וזהו כן ולא שאן אחר וכול לפתור בלשון אם - דהא דאי יבאך, וכן כי הובא לא הארץ" כי באי שרפה" לכו תרבו פירושם
3 הלל, כיון לשון דהא"ן נפתחים במרדש סיפרא וסיפרי עשה מצוה זו שבשבילה חבס לארץ, בשכר שתרשי חבכשו, כלומר מפני שיבאך, וכשתבואו לא הארץ אתם וקוקים למצת
4 ארצו, רבי בא סיפרה וכו' - מפיני שבא סוס פריעה וכו', לפיכך "ותקח מרים וכו', וכל כגון אלו שאן אתה לפתוח בלשון "מפיני ותפריחן בלשון "באשר, כן כי יאמר אליכם
5 בניכם" כי ידה ליה דבר" - כולן לשון אים ים, דהא מצא בה - מפיני שבטא בה, דהא לאו רכי - לאי גישה, וכל הוה מלח לו משמע עלו לשון מפיני, מפני שבטא בה או ערה
6 או דבר, ואם לאו - לא ירשנה, והלכך "לא תמצא חזן דקאמר קרא - דהיינו מפני שבטא בה, כדמרש בה, ולא משול חן של וי. ורבי עקיבא - מפרש ליה ליה" בלשון "אם",
7 והלכך רבי מילי גיטא אם לא תמצא חן של פי בעיניו, אם מצא בה לא ערות ולא רכי - כיהת כללה ויגרשה. מוח - מה כי ביפנין ליה לאתר, או לאו - לאו אים
8 האנסי את בערתי בתולה. לא יוכל לשאן אים ים, ואמרין שבת כרת. לאו מצא בה לא ערות ולא רכי - כיהת כללה ויגרשה. מוח - מה כי ביפנין ליה לאתר, או לאו - לאו אים
9 כן ימו. שבת דין כופין וכו' לדחודיה, ואינו לוקח על שלוחו, שנתקו החבוב לעשה על עמוד החזרו. מכלל ולכל הגרשיים אים בעמוד החזרו, דאי לכ מגרשי שנתוקין בעמוד החזרו
10 - למה ליה לגלוי בהאי חזי - שי ענש דברך או לא. שריתת במאכל - תועת בה אדם הלוקח באסנתוסל של מאלא ומשהו. שי שדוא אסנתוס יתקן מנאכל מומת מיאוס מומע, ויש
11 שדוא אסנתוס כל בר, שי שאינו אסנתוס כלל, כך דעת בני אדם הלוקח בפריעה; שי מקדי על פריעהו מועט, ויש שאנו מקדי כל כך, רבי שאינו מקדי כלל, פ"ה - דהוא -
12 בענין של מרים מנורל אית שיה, וישבטא מבזוי לשוק בעל דלקח בפריה שלא חדרב לכל אדם. ומתקן איהא חזיתא ורובת היא וזו - שמתוך כך רביה בנסתא בינייהו, ומתקן החזרו.
13 (ופרכה)

1 עם בני אדם סלקא דעתך – פירש בקונטרס: אם כן רגלים לדבר שזונה היא, ואסורה לה,
2 חובה לרשעה ולא מצוה. וקשה: דהא טוהה בשוק ויצאה וראשה פרוע נמי חובה
3 לרשעה ולא מצוה. דבעיא היא בסוטה (כהא) אי עוברת על דת יודוית מותר לקיימה או
4 לא, ולא איפשיטא. ואנאי לא פריך נמי עלה דש לומר: דכיון דבעיא בסוטה לא היא אלא
5 מדרבנן – קאמר שפיר דמצוה לרשעה, אבל זו –

6 חובה לרשעה מן דתורה. ועוד יש לפרש: רחצת
7 עם בני אדם סלקא דעתך? אפילו אדם רע אינו
8 טובל זה מאשתו, או אפילו קלה שבקלות אינה
9 עשה בן.

10 **הכתוב** קראו אור – מיתוקמא אפילו כבית
11 הלל, ואי ערוהו קא.

הדרן עלך המגרש

9 האחרון", כדאי הוא במיתה, שנה הוציא רשעה מביתו וזה הכנים רשעה לתוך ביתו. אם
10 שנאתה שלח, רבי יוחנן אומר: שנאי המשלח. ולא פליגי: הא בוג ראשון, הא בוג שני; דאמר רבי אלעזר: כל המגרש אשתו
11 ראשונה – אפילו מזהב מוריד עליו דמעוז, שנאמר: "וזאת שנית תעשו כפנות דמעיה את מזהב ה' כבי ואנקה מאין עוד פנות אל
12 המנהה ולקחת רצון מידכם, ואמרתם על מה על פי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריד אשר אתה בנתתה בה והיא תברחך ואשת
13 בריחך".

1 ופירמה פשני צדיה – אצל אצילי ידה, כדרך ארמויות שבערפת שבשוק נראה
2 מצדיהן. עם בני אדם סלקא דעתך – אם כן רגלים לדבר שזונה היא, ואסורה לה. בפקים
3 שבני אדם רחצים – והיא נכנסת לעניניהם לאחר יציאתן, כשוק לובשין בנדיח. כי שנא
4 שלח – פסוק הוא בנבואת מלאכי. אם שנאתה שלח – כרבי עקיבא. אם שנאה היא
5 לפני המקום שלח – בבית שמאי. ואית הגרסי:

6 שנו המשלח. וזו שמעתה: שנו המשלח לפני
7 המקום, ואפילו לבית הלל, נהי ולא כייפין
8 שלא לדוציא, מיהו שני הוא. זוג ראשון –
9 אשת נעורים, ובה משתני קרא כדכתיב בתריה:
10 "אשת נעורין", וכתיב: "וגשמתם ברחובם
11 ובאשת נעורין אל יבגדו".

הדרן עלך המגרש

הדרן עלך המגרש ומליקה לה מסכת גיטין

1 אי נמי שדות בבסקי יקנו - ודא לא מייחי קינן שכתב בתורה 'מכסף נקנית' (ויקרא כה)
2 - משום דבעי לאתיי קינן שדה. וקשה אם כן היה ליה לאתיי 'השדה אשר קנה
3 אברהם' ויש לומר: ומתחיל ליבא מליק. דאיבא למיטר: השדה אשר קנה אברהם בחוקה
4 או שדה. ודא לא תבית 'השדה אשר קנה בבסקי'. דאכפר לה אבולי עלמא בקהש

5 - רדתי וא מקודשת לה כולמה: לדתו לי
6 מקודשת לעולם בשבילי. כמו (נדרים מ:א.) רתי:
7 דן מקודשת לשמים' - לדתו לשמים. ופטשא
8 ומדלא: ומקודשת לי - מיוחדת לי ומזמנת לי
9 ומידה. ואם היה אמר 'טלתו זו מקודש לי' - אין
10 נראה שיועיל. דגבי אשה. במה נמחית לדתו
11 לו - היא נאסרת לכל, אבל בבכר וטלית - לא
12 שייך למיטר הכי.

13 אי תא קנה דהא אמינא בעי כרחי - ואף על
14 גב דגמי 'ראש מקודש' ומשמע בעי כרחי -
15 היינו משום דכבר אשמועינן הכא דבעל כרחי
16 לא. והא קתני 'דיבמה נקנית', ולא קתני 'דיבם
17 קונה', בעל כרחי. איידי דקתני 'ראשעה נקנית'
18 תני נמי סיפא 'דיבמה נקנית', וריבית' - משמע
19 מפרעה ומשמע בעל כרחי.
20 ליתני משה - פירוש: משום דכל התורה
21 כולה בלישן ובר נמינאן 'קישו' קראי
22 ארדוי - אף על גב דנעצו במה דברים
23 שנקראים בעל ובר נקבה, דתבית (חזקאל
24 ב: 'יד שלוחה אלי ונתה בו נגילת' מ:א)
25 'השמש באה (בראשית טו) 'השמש יצא' (שם
26 ט) 'מזמנה האת החימר' (שם פ:א) - לוי בלישן
27 בחינים מצויו (שבת א:א.) גבי 'נר שבבתי אר'
28 וקח לה' נר שבבד' (שם מ:א.) 'הלכה חמורך
29 טורף' (סנהדרין ל:א.) 'ושבחת את חמורא'
30 ודבריק והליכה ברי' (בבא מיצטא ע"ה).

31 לא הספיק בעל הדין לעשות את החמור עד
32 שמת הדמור' (כתובות ע"א.) וכמה רבות. מיהו,
33 היבא דרשתי אשנוי - משנינו. ובדקאי נמי,
34 יש שום דבראי. אי נמי לפי שראה המשתט
35 ששני לשום ארדוי שבו הספיקו. היה רוצה
36 לתת בהם טעם דרדוקו עליהם. **ואם** בתורה
37 קאי ותורה איקרי לשון נקבה - **הא** תורה
38 מלמנה נמי איקרי לשון נקבה. דתבית (שמואל
39 א. לא.) 'ותבנת ומלמנה אל שאול', וחסוק
40 (דברי המלמדה' שם ט.) ועוד. כי היבא דקאמרי
41 דרכו של איש לעשות מלמנה ולא אשה - הכי
42 נמי דרכו של איש ללמוד תורה ולא אשה ויש
43 לומר. ולא תני, דהבא תורה גופה קאי דקרי
44 היתבו בלשון דרד, ולא קאי בלמודיה. וכתבו
45 'ינאו אליך' (דברים כז) - אנשינו בשם קאי.
46 והם האנשים שדרבם לעשות מלמנה.
47 **[מפני]** - מה אמרת תורה 'כי יקח וכו' -
48 פירוש דמשמע בעל כרחי. ולא תבית
49 'כי תלקח' ומשמע מרתחה ותוספת ישנים.
50 **אתרוג** - שול לאלון בשלושה דרכים - פירש

51 בקוגטוס. לערלה ולרביעי ולשביעי. ולענין שביעי הולכין בפרותיה ארז תנשא כאלון, ולא בתר לקטה כירק. ואם תאמר. השתא משמע דרבעי נהוג באתרוג. אם כן קשה
52 מדיבא למאן דאמר: הני כרם רבעי. ריש 'ביצור מצרכין' (ב"ב ל:א.) ומשמע דאין רבעי נהוג בשום אילנותו ויש לומר: דהכי קאמר. כרם רבעי - כל דיבא דעמיל למתני. והיבא
53 דלא עמי למתני. לא פליגי דלית. ולא פליגי דלית. דמשא לא סביר שום תנא עמי רבעי. דשמא בר מרדתי ארתרוג איבא פולגתא דתניא בתריא ביבום בשם מקנא. אלא לסיטוס
54 המשיעות דסוף מסכת מעשר שני ובשאר דוכתי. אי כמאן דסבר (שם) נטע רבעי. אי כמאן דסבר (שם) כרם רבעי - ליריד כמאן הלכתא. ויש מפרשים: דאפילו תנא דאין כרם רבעי -
55 מודה בשאר אילנות ודומקנין וכו'. והבא מדרבנן קאמר. ויש לנו נפקותא בברי. דאי פליגי. דמאן דתני כרם רבעי דוקא. אבל נטע אין רבעי כלל אפילו מדרבנן. ואמר (שבת קל"ט:א.) כל
56 ומקל בארץ - הלכה כמותו בחוצה הארץ. ואם כן בעשוי בחוצה הארץ אין דין רבעי נהוג באלותו. ואי מדרבנן כולי עלמא מודו דנתה בשאר אילנות - הוא דרין בחוצה הארץ דרבעי
57 נהוג מדרבנן. והוה פשריש בקומרי. לשביעי אילנותו בתר נהוגה כאלון. ולא בתר לקטה כירק. משמע מותר פירושו דבריק אילנות בתר לקטה לענין שביעי. ולא קר. דבמסכת שביעי
58 (פרק ט ששנה א.) הנין כל הסיפוס מותרין. חוץ מספיד כרוב. ודקשה רביע נטיה: דבריק' מקום שנתנו (פסחים ג:א.) נמי איכפא: ותידי: ברהיאי ומסכת שביעי קתני כל הסיפוס
59 מותרין - מיידי בספידים על ערב שביעי. שנבסו בשביעי. דכיון שגדלו רובן בששית הם כשל ששית. ומותרין חוץ לטרה. וחץ מספיד כרוב שום ארץ לטרה כיון שביעי. ואם
60 ארז היתבה לאתכל. כלומר: כיון דקא לכול זמנא עליו כן דרש בן ישן. אבל ספידו כרוב שרדוהו לגדל מאהות אחרות. ויש חוץ שום גלילן בשביעי. ושמן
61 יקח מן העליון שון אסרוק. ויאמר: מן המאחות לקותיו. והואו דימקום שנתנו (שם) דקתני: כל הסיפוס אסורים - מיידי בספידים שגדלו בשביעי. ואליבא דרבי עקיבא. דרדשי: וכו'

1 ויתני הבא איש קנה - זה הכי דתני בלישנא דרבנן 'האיש מקדש'. ויתני - הבא.
2 'האיש קנה בשלוש דרכים. ומקנה - אותה לעצמה בשתי דרכים'. ומשני משום דאיבא
3 בתורה שתי דרכים מירת הבעל. בודקין את חוב. כמאכל. ובמשה. בחילי. במשא.
4 בקפיצה. ומראה. ודורהו. שגמא מומתא אחר מןן ראה. ואנסו אתה ונתורה. דרומנא אמר

5 - נאמללו. ולא תמנת אתם.
6 ויקרא (טו) 'במשור' - נאמללו. ולא תמנת אתם.
7 'ותני הבא איש קנה' - תני 'האשה נקנית'. -
8 'ואוריתא. דבכסוף תני לישנא דרבנן. ונאוי לישנא
9 דרבנן - דאסר לה אפולו עלמא כהקדש'. ויתני
10 'הא' 'האיש קונה!' - משום דקאמי ליתנא סיפא
11 'יקונה אנת עצמיה'. כדירה - תנא נמי וישא בדידה.

12 ויתני 'האיש קונה ומקנה!' - משום דאיבא מירת
13 הלה. ואי בעית אימא: אי תנא 'קונה' - הוה אמנא
14 אפילו בעל כרחיה. תנא 'האשה נקנית'. דמקנתה -
15 אין. שלא מקנתה - לא. ונאוי אוריא דתני 'שליש'.
16 ליתני 'שלישה' - משום דקאמי ליתנא סיפא
17 'דרד' לישון נקבה הוא. דתבית 'והדקנת להם את
18 הדרד' ויבוי בה'. ולאלי הא דתניא: בלשבעה דרכים
19 בודקין את חוב. ויתני 'שבעה!' - משום דקאמי
20 ליתנא סיפא 'דרד'. ואשכחן 'דרד' דאיקר לישון זכר.
21 דתבית 'דרדך אחר ינאו אליך ובשבעה דרכים ינאו
22 לך'. אי הכי קשו קראי אהדרי. וקאמי נמי
23 מתינתין אהדרי! - קראי אהדרי לא קשיין. תנא
24 כבתורה הוא. ותורה איקרי לשון נקבה. דתבית 'הא' 'האשה נקנית'.
25 'הא' 'האשה נקנית'. והם דבמלמנה קאי. דרבנן של איש לעשות מלמנה ואין דרבה של אשה
26 לעשות מלמנה. כתב לה בלשון זכר. מתינתין אהדרי לא קשיין. היא דלנבי אשה קאי
27 קתני לה בלשון נקבה. והם דלנבי איש קאי. דרבנן של איש ליבדק ואין דרבה של
28 אשה ליבדק. דהא אשה נמי כאונס מוטמאה - תני לישון זכר. - מאי מעמא תני 'שליש'
29 משום 'דרכים'. ויתני 'דרכים'. - משום דקאמי ליתנא סיפא. וביאה
30 איקרי 'דרד'. דתבית 'והדרד גבר בעלמה מן דרד אשה מנאפת'. - הא מינה ביאה. כפך
31 וקשר מאי איפא למימר? - משום ביאה. - ותני תרתי אפוי דהא? - הנה נמי צורך ביאה
32 ניהוה. ואי בעית אימא: הא מני - רבי שמעון. היא. דתניא. רבי שמעון אומר: מפני מה
33 אברהם תורה 'כי יקח איש אשה' - ולא כתב 'כי יקח איש אשה לאיש' - מפני שרבו מה
34 איש לחזר על אשה. ואין דרבה של אשה לחזר על איש. משל לאדם שאברהם לו אברהם.
35 מי חוזר על מי? פעל אברהם מחזר על אברהם. - והא דתני: בלשבעה דרכים בודקין את
36 חוב. ליתני 'דברים!' - התם הוא קא משמע לן: דדרבא דמיקלא ויתרא לאתווי לידו זבבה.
37 ודרבא דמישמיא ויתרא לאתווי לידו זבבה. - והא דתני: אחרוג שוה לאילון בשלישה דרכים.
38 ליתני 'דברים!' - משום דבעינן מתני סיפא 'ולקח בדרד אחר'. - סיפא נמי ויתני 'דרב'!

1 החם
2 החם
3 החם
4 החם
5 החם
6 החם
7 החם
8 החם
9 החם
10 החם
11 החם
12 החם
13 החם
14 החם
15 החם
16 החם
17 החם
18 החם
19 החם
20 החם
21 החם
22 החם
23 החם
24 החם
25 החם
26 החם
27 החם
28 החם
29 החם
30 החם
31 החם
32 החם
33 החם
34 החם
35 החם
36 החם
37 החם
38 החם
39 החם
40 החם
41 החם
42 החם
43 החם
44 החם
45 החם
46 החם
47 החם
48 החם
49 החם
50 החם
51 החם
52 החם
53 החם
54 החם
55 החם
56 החם
57 החם
58 החם
59 החם
60 החם
61 החם

1 מאחר שלא נזכר מהיכן אסף? אלא לימד על הספידים שכן אסורים אפילו לאבילה.
 2 וכל שכן לצוהרה. וסבר דספידים אסורין בשביעת מדארייתא. ואפילו קודם וכן הביעה.
 3 וכשיצאו למצואי שביעת - אסור מדרבנן בברי יעשה כירצא בוק. וקסבר כל שאר ספידים
 4 אסורים במוצאי שביעת. אבל ספידו ברוב שאר כירצא בוק בירוק תהדה - לא גזרינן
 5 בראש השנה (ב.ב) דאולנין בחר בהנה שוביאי
 6 שליש בו. ולא אחר לקיטתו. ולפיכך לה סקריא
 7 - אף על גב שגדלין על רוב מים. דהיינו אילנות -
 8 מנעשרין לשעבר. אף על גב דמעשר
 9 ירדוהו דרבנן הוא - אסמננהו קאריא. יצאו
 10 ירקות שגדלין על כל מים - מתעשר. ולא
 11 הבאת. ביי - ספק דחה ספק בחמה. יב ש
 12 דרכים ב' - דכיון דמספקא לן - נידול ביה
 13 לדומריא. שניה ליה לוח - וטען ביטוי דהו. ולא
 14 הלבו אסור. ושנה וישנה תחת - טען
 15 שחיטה. שאין שיה לא ליה ולא לבהמה -
 16 אסור הדיבעה עבד בחמה ויהו. זו אחת מן
 17 הדיבכים - שהמביא גט או שרורו ממדינת
 18 צריך שיאמר: בפני כתוב ובפני בחמה. בפרק
 19 קמא גיטין. דאיכא פלוגתא - דהילוק בדיבה
 20 בדרך זו הוא דומה לבאבן. וברוך זו אינו דומה
 21 כגון תומריא. "לספק דריבכים" - למעשה חופה
 22 ולא קניא. ודוב - הדי הוא דהוי אתנא לויבה
 23 ולא אתנא אחר. ודגיטן - באלו שיה ולא
 24 באבנן רתו גט זה לאעשה ושטה שחרור זה
 25 לעבדי. דהוה בגט אוהו חרור בשחרור. ודוכין לו
 26 לארס שלא בפניו. אריא יבני - דהויא ליה ויש
 27 לת' פלוגתא תנא: ל'כל רבי'. מנייא דריבכי -
 28 שלשה דרכים. מנייא דסיפא - וקונה את
 29 עצמה בשתי דרכים. למעשה חופה - שאם
 30 מסרה לה אבד לחופה לשם קדושין -
 31 מקיטת בכך. ליה ליה וינא ב' - לקמן בשמעתין
 32 (א.א.) חליפין - קנין סודר. מה שיה מקניא
 33 בחליפין - דכתיב (רות ד) "ישלשך נעלה". והתם שדה היא. חליפין איתנהו בפחות משוה
 34 פושט - דקיימאן אל בפרק "חזוב" (בבא מציעא מו.א.) קונן כבלי אף על פי שאני שיה
 35 פורטה.

1 **התם הא קמשמע לן דהרבה דאתרוו בקרק; מה**
 2 **דק דרבו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עישורו**
 3 **- אף אתרוו דרבו ליגדל על כל מים, ובשעת**
 4 **לקיטתו עישורו. והא דתנן: פוי וש בו דרכים**
 5 **שוה לתיה, וש בו דרכים שוה לבקמה, וש בו**
 6 **דרכים שוה לתיה ולבקמה, וש בו דרכים שאינו**
 7 **שוה לא לתיה ולא לבקמה, ניתני "דרכים" ותו:**
 8 **הא דתנן: זו אחת מן הדרכים שישו גיטו שיש**
 9 **לשחרו עבדים, ניתני "דרכים" - אלא: כל היכא**
 10 **דיפא פלוגתא - תני "דרכים" וכל היכא דילפא**
 11 **רבי אילנין אמר: אתרוו שוה לאילן לכל דבר,**
 12 **שמיני מיתה. מנייא דרישא למעוטי מאי, מנייא**
 13 **דיפא למעוטי מאי? מנייא דרישא למעוטי חופה.**
 14 **ולרב הווא דאמר: חופה קונה מקל וחומר,**
 15 **למעוטי מאי? - למעוטי חליפין סלקא דעתך אמינא:**
 16 **הואיל וגמר קונה קונה משרה עפרו, מה שדה**
 17 **מקניא בחליפין - אף אשה נמי מקניא בחליפין,**
 18 **קמשמע לן - ואימא הכי נמי - חליפין איתנהו**
 19 **בפחות משוה פרוטה, ואשה פחות משוה פרוטה**
 20 **לא**

1 אמנא כל מעשר חרובין - דרבנן, ואמרת לי שביעת רבנא שוה - דאורייתא? האוהו חרין
 2 בירקות דהוה דאורייתא מסתמא. דבר כל שיהו אוכל ושטר בר. ברוחן במסכת שביעת
 3 (פרק ז משנה א.) כול גדול אמרו בשביעת בר. דהכי קאמר. מה גזרן ויקב שגדלין על רוב
 4 מים. ואולנין בחר בהנה שוביאי שביעת - אף כל בו. וקשה: דהוי אתרוו שדול על
 5 כל מים. דאיתא בשמעתין. ואפילו הכי אמרינן ששה לאילן לענן שביעת לילך בחר בתהו ושמהו
 6 בשביעת ותלקט בשמעתין. אי נמי, יש לומר: אף על גב דאתרוו גדל על כל מים אף לנו ללחקו מרין שאר אילנות לענן שביעת. כיון
 7 ודרשה גזרינן ויקב - לירקות אתא ולא לאתרוו. ומכל מקום. לענן מעשר שוהו דרבנן תקנו בחכמים אחר לקיטתו עישורו. והואיל גזל על כל מים
 8 שאתרוו שוה לאילן לכלאים. שאינו כלאים בכרם. ולחשב דשה לאילן בארבע דריבכים וש לומר: לא נמי אלא דשה לאילן לילך בחר בתהו. וליקב
 9 לא חשיב ששה לירק בשני דרכים. כגון לענן פיאה. ולא מייחב אתרוו פיאה משום דאין לקיטתו כאוהו? דלענן פיאה בעינן לקיטתו כאוהו. ומתאי
 10 גדול' (שבת סח.) ובפרק "מקום שיהו" (ספרא טז.ג.) ויבני קנין אי פיאה מתנתה. דאינו בכלל דבר המתקיים. כדאיתא דהוה וש לומר: כיון
 11 כגון תהו הדריבכים. השנה במסכת פיאה (פסחים טז. ח.) לא שייך לתמוני שיה לירק. ומתאי טעמא נמי לא קאמר שיה לירק לענן בכורים - שאין
 12 כדאיתא בספרי. אלא כן בשאר אילנות. ל'לחיה ולא לבהמה' - פירשה לענן ארבעת משום דמספקא לן אי מין היה אי מין בהמה הוא. והקשה רבי
 13 פ.א.) כיון ברדה בפני עצמו הוא - מאי ארייא משום דמספקא לן בו אפילו ידענן דהיה היא לא מרביעין עליה היה אחת. וקאן מרביעין איל על גבי
 14 כיון היה הבא מן התייש מן העבירה. ומספקא לן אי חוששין לרע האב או לא. דאי היה אחר דאין חוששין - היינו מרביעין עליה צבי.

1 **ואשה**
 2 בתורת חליפין. וקשה לרבינו רב. דאם כן. פישטה היה וקבלה - ותקיש בפחות משוה פרוטה. ועוד: כיון דחלי טעמא משום דגניא הוא לה - אם כן
 3 בתיה דרבי ינאי קפדו אנשייהו ולא מקישי בפחות מרחקא דרדיי בר כ' ביהי דפריך לקמן (יא.א.) אמילתיה רבתי שמיאי? ועוד: קשה: כיון דסלקא יתרוך
 4 בשתי מקניני שדה - אם כן אשה נמי תקני בחוקת כמן שדה ועוד. ולקמן (ה.א.) בעי בגמרא: אשה נמלק. ומאי בעי? ליבנן משהו לקב רחוק לרבינו רב. ודינשק
 5 פרוטה לא מקניא. ולא גרס "פגשה", ולא בקפידא תליא מילתא. אלא היינו טעמא: משום דגמר "קידה" "קידה" משהו עפרון דכתיב ביה כסף. ובפחות
 6 דהתקשה שחוקתה ואינא אתא ביה כסף. וחקת לא הקשה - אלא שחוקת לא גזרינן "קידה" שחוקת אשה כל מים. ורדה שחוקת אשה כל מים
 7 משהו אל כסף דקא. בדכתיב ביה "קידה". וכל קפידא משהו שיה כעין כסף דקרא. שיה כסף שיה פרוטה. וכדי פירושה. ואינא הכי נמי שחוקת אשה בחליפין.
 8 באותם חליפין שיה פרוטה. כעין כסף דקרא. אפי' טעמי שיש בו שיה פרוטה דאין צריך שישוה השטר פרוטה. כדאמרין גיטין (ב.א.) כתבו על אישוריה
 9 שיה פרוטה דהיון לקסו ומשהו: חליפין איתנהו בפחות משוה פרוטה. ואם כן אינא טעמא כסף. אלא קנין אחר הוא. ואם אפוא: דהכי סלקא יתרוך ודילף
 10 בחליפין הוא שיה עפרון גופא לא מקני בחליפין. וכל מצוה חליפין לגברי. דאן אמרינן בכבודתו (ג.א.) מירשאל בחרא גברי נמי בחורא? ויש לומר: דהיינו
 11 דירשאל בחרא. והוי קאמר: מירשאל בחרא - קנין חרש. בר חליפין שיה מעשר. וכן משמע לקמן (ה.א.) גבי נכרד לעבד: "כספך מקנת". בכסף נקט
 12 וכליה. ומאי ניהו - חליפין. שעת מנה דשרא דרביא נקבן בחליפין לגברי. וכן היה גזל רבנו כהן שלחם הירשאה ביד גברי. והיה מקנה בחליפין. ומתאי
 13 "זקניא מניה" - דאין שליחות חזיה לגברי. כדאמרין בפרק "ומשיח" דבבא מציעא (ג.א.) אלא "זקנה גברי" כתיבין. וכן כן. כיון דפשטין לו דאשה לא מקניא בחליפין.
 14 אמאי?

1 **התם הא קמשמע לן דהרבה דאתרוו בקרק; מה**
 2 **דק דרבו ליגדל על כל מים, ובשעת לקיטתו עישורו**
 3 **- אף אתרוו דרבו ליגדל על כל מים, ובשעת**
 4 **לקיטתו עישורו. והא דתנן: פוי וש בו דרכים**
 5 **שוה לתיה, וש בו דרכים שוה לבקמה, וש בו**
 6 **דרכים שוה לתיה ולבקמה, וש בו דרכים שאינו**
 7 **שוה לא לתיה ולא לבקמה, ניתני "דרכים" ותו:**
 8 **הא דתנן: זו אחת מן הדרכים שישו גיטו שיש**
 9 **לשחרו עבדים, ניתני "דרכים" - אלא: כל היכא**
 10 **דיפא פלוגתא - תני "דרכים" וכל היכא דילפא**
 11 **רבי אילנין אמר: אתרוו שוה לאילן לכל דבר,**
 12 **שמיני מיתה. מנייא דרישא למעוטי מאי, מנייא**
 13 **דיפא למעוטי מאי? מנייא דרישא למעוטי חופה.**
 14 **ולרב הווא דאמר: חופה קונה מקל וחומר,**
 15 **למעוטי מאי? - למעוטי חליפין סלקא דעתך אמינא:**
 16 **הואיל וגמר קונה קונה משרה עפרו, מה שדה**
 17 **מקניא בחליפין - אף אשה נמי מקניא בחליפין,**
 18 **קמשמע לן - ואימא הכי נמי - חליפין איתנהו**
 19 **בפחות משוה פרוטה, ואשה פחות משוה פרוטה**
 20 **לא**

1 הא אבית ב' — ומאי תקשה ליה אי אשמועינן קרא בנך דאילונית דהויפוק בהז? ותמא
2 מייתי ליה מחבא — קדושי כסף, דילף ליה ר' יהודה דלעיל מ'אין כסף נפק ליה לתנא
3 מקדחה שרדה עפרין. בי יתח איש אשה ובעלה — הוצריבה הבתוב בעל לפוטרה מקדחה
4 זו, ברכבה סיפא דקרא 'וזהו אם לא תמצא' וגו', ודלא רין חות — שתחא עבד נקנית בכסף
5 ממל דחומר, ולמה לי קרא? שאניה נקנית בבאיא
6 פתוחו ליה לבאיה לשם שפחה — אנה
7 שפחה בכך. נקנית בכסף — כרכובי 'מכסף'
8 סמוך? ניקרא מהו. זו שנקנית בבאיא — כמילין
9 לקמן מ'בעלה', יבמה אנה נקנית בכסף —
10 ליבם לדידה כאשתו, הוצריבה בוג כלאל
11 חליצה. כ'רילף לקמן י'א' יבמה יבא עליה
12 ויבמה' — ביאה גומרת בה, ואין כסף גומר בה,
13 קדושי דמיא — ממנוס אשתה בא כלמוד,
14 דעריא גומת העבריה, שי להשיב, ורלובי קאמור.
15 מעיקרא דרינא פירבא, שהתשובה שהשיב
16 בתחילה 'יבמה תוביח' — לאו מעיקרא דרינא
17 איתאי, אלא ממנוס אחר. שכן יוצאה בכסף —
18 שפחה את עצמה בתוך שש שנים אם תרצה,
19 כרכובי (שמות בא) 'תופדה', והואיל וכסף
20 חשוב בה לפדותה — חשבונו נמי לקוטה. שאניה
21 יוצאה בכסף — כ'רנפאק לן מיספר כורתה, ואין
22 דבר אחר כורתה. ואצטרף ל'מיבית יוצאה
23 חנם — למלף מניה בדיחוי לעיל. יש כסף
24 לאזר אתר. הויבא ידווחא ב'רילף לדידה — כסף
25 וקדשתו. דאמרה ליה. התקדש לי. ל'חיוו קדושי
26 חנם — ר'כיון דאשמועינן וכסף עבד אישות — מה
27 לי כסף וידיה. מה לי כסף וידיה? לחכי הדר
28 תנא קרא וימנא אחריתי בהדיא: 'כי יתח איש'
29 ולא 'כי תתח אשה לאיש'. ויבנא אין קנינה לשום
30 אישות — הלכך לא אישיתו בה ביאה, שכן
31 וקדקו ועפרתו — ליה מומות קדושי התמא, שכן
32 ביאה באה אלא לגומר. אבל קנן מעיקרא —
33 לא.

שטר

1 אשמועינן פירבא שכן ויצאת בכסף — דהא ודאי דמיזע למתקן: שכן ויצאת בשש
2 ויובל וסומן, אלא נוחא לה למפרך פירבא דרשיבא אף בשפחה נבעות,
3 דדחה מיזע לעיבך בקדחת משהיה כמעולה, ולא שייכי פירבא דסימני ושש ויובל. תקשה
4 הדב רבי יעקב מאוראלייני'ס אבתי נמי: 'כי יקדש' דלא נדר גמלי מני ילף חמל דחומר, מכל
5 מקום ניפק מחומקיא. שדקשה לאמה לאחיה.
6 מ'זאת אחרת קל — תקשה הבונה לאחיה.
7 כדאינא לקמן (ט.א.א). ואמה העבריה נפקא לן
8 לקמן (ד.ג.ב.) שנקנית בכסף מ'רודפה', ומה אמה
9 נקנית בכסף — אף אשה נקנית בכסף. דאין
10 משיבין על דהיקדשו ויש לוטר. דאי מחיקש לדוד
11 וזה אמינא ר'א לא טני פורשטה עד שיהא שתי
12 פירוטה, כדבעין באמה העבריה, כדמוכח לקמן.
13 רבינו נטאל תירך: כיון ר'א דיענו דאמה
14 העבריה נקנית בכסף אלא מ'רודפה', והואיל
15 ויצאה בכסף נקנית בכסף, לא ילפנין מניה קנן
16 על אשה. לפי שביצריאה אנה ויצאה בכסף כמו
17 לעיל אמה העבריה.
18 מה לאמה העבריה שכן ויצאה בכסף — ואם
19 תמרה: נילף כסף מביאה, ומה ביאה שאין
20 קונה באמה העבריה — קונה באמה. כסף שקונה
21 באמה העבריה — אלו רין שקונה שאין באר סבר
22 לגומר. כל שכן באדאיא מעלפי: 'יבמה תוביח'
23 שנקנית בבאיא ויניה נקנית בכסף. הויבא
24 דדחה ל'רילף וקדושו' — פירש בקמטי'ס:
25 שאומרת 'דרי אתה מקודש לי'. וקשה: שררי
26 באיה אינו פליט קדושי, שאין באר סבר
27 לשאר נשפו וש לפרש: שאומרת 'דרי אני
28 מקודשת לך'. ועריך לומר דדחה ל'רילף — לאו
29 דקא, שררי אביה ממקל הקדושי, אלא רוצה
30 לומר: אמרה. כתב ר'עמאני ב'י קהל לא כי תתח
31 אשה לאיש — תמנא: ר'א דעיקר קרא ר'כי יתח
32 אתה לממרה שודא אל תקדשו. מה צריך למילף
33 קדחה קדחה משרדה עפרון? בהא וכו' שמענין ליה,
34 מרכיבין 'כי יקדש' ר'א 'כי תתח אשה את איש'
35 ויש לוטר. דאי לא גומרה שזה היה חומרקנין קרא
36 ר'כי יתח איש' — אקדושיש על ביאה אבל
37 בקדושי כסף — לא בעינן נתן דהוא אמה וזא.
38 לחכי איצטרף גודיה שוה לאורוי ר'כי יקדש' —
39 מיירי בכסף, ואפילו הבעי בנין נתן דהוא אמה וזא.
40 ובעלה' תלמוד שקנית בבאיא — ואם האמר
41 תיפוק ליה מרכיבין 'כי יקדש' תמשע נמי לשון
42 ביאה, כמו בחלוה קדחה עריות: 'איש אשר יקדש'
43 את אחותו 'אזשה אל אחותה לא תקדש' איש
44 אשר יקדש את שותפו או אחותו ויש לוטר האדיב
45 דלא אפשר לפרשו בעיני אחר, דליקמן בספר
46 'נושאים על האגוסד' (יבמות צ.א.) באחרון הקדחה — קדחה, ואם תמרה: נילף קדחה בבאיא, כדאמרין ברין 'דבא
47 על 'יבמה' (שם ג.ה.) אשה כעולה מנין כן ענינה בשריה — אחיא 'קדחה' ויש לוטר: דאי לאו בת 'בעלה' — עיקר ביאה לא הוה גומינן מקדחה עריות, וכיון קדחה דהום אל
48 מיטעתו בקנין כלל, כאל לחשב הערובא כנומי ביאה — גומינן שפח. אמרה העבריה תוביח? — אמה העבריה תוביח, שנקנית
49 נמי נקנית בבעל מקל חומר. דהא לקמן (ג.ב.) משעינן מ'רובעלה' אמה העבריה. ודבא — אילו לא תכחכב 'רובעלה' קאמור ויש לוטר, דרבי פריך. תלאל רין הוא. ומשום אשה לאו איצטרף
50 'רובעלה', דאיבא בקל חומר, ואי למעטי אמה העבריה — למכתוב קרא ובעל, דהוי מוקל למעטי אמה, ומשום היה יתפל לא צריך, והא יתורה למע לאומני: אי לאו תכחכב אלא ובעל —
51 דהא גופה לא דהא איתאי בקל חומר, דדחה אמינא: אמה העבריה תוביח. מה ליבמה שכן וקדקה ועומדת — ואם תמרה: האלא אן מועיל לה וקדקה לעינין כסף, ואם כן כל זה אבניס בקל
52 חומר, וימנא חכי יבמה. שאף על פי שרחה וקדקה ועומדת — אין נקנית בכסף ונקנית בבאיא. איש אבית וקדקה. ונקנית בכסף — אינו רין שנקנית בבאיא: ולא יקיל לה מה שאנה
53 וקדקה. ודאי ויתא גונאי עריך דלמי פריך 'כיעד רעול' (בבא קמא ב.ד.א.) דבעי לאמורי דהום דקין משלים כמור דנתיק, שכן שלם מכל חומר. דשו ר'גל שפירושו בשרותא דריבס — ויחייב בשרות
54 תיזק נש שלם, קרן שחיבי בשרות דריבס חצי נוק — אין רין שחיבי בשרות תיזק נש שלם. דהיקשה רבית יתנה דהום, דאיבא למפרך. מה לשן ר'גל דהויקן מצוי, תמרה בקרן שאין חייבי
55 מצוי. ומפרש רבתי ונחם: תיזק נש שלם בשרות דריבס — לאו חומרא דהא למפרך מניה, שררי אינה מועלת כלום בשן ורגל לחייב דנח גזא דנח בשרות דריבס, וכלי זה איש
56 בקל חומר, ומה נח ר'גל, שאף על פי שחייבין מצוי, פטורין בשרות דריבס — חייבין בשרות דריבס נש שלם, קרן שאף על פי שאין חייבין מצוי, חייב בשרות דריבס חצי נש. אינו רין שחיבי
57 בשרות דריבס נש שלם? ויתא ר'עמא ר'לובי יתח דרבי פריך: שכן וקדקה ועומדת ליבמה. כלומר: משהיה אשה לתיקם לאחו. שם, והלכך נקל לה לחקוטה בבאיא רוח גומה. —
58 מ'שנ'א פירש: שכן וקדקה ועומדת — שביאה זו אינה עושה אלא גומרת קדושי ראשון, ומשום דאשכחן ביאה גומרת — לא נאמר שתקנה תורתא קני.

קידושין. האשה בקנית - פרק ראשון דף ה עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 ומניין שאף בשטר - ומקל דומה דאמר העבירה שאף בביאה ומקנת בשטר ליכא
 2 למימרו, חרא - משום דאמה גופה מדאיקשש לארדה נפקא קל למקן (טו.א.)
 3 ואפילו לרב וסודא דיליה ליה מילא תמיא כבאנת העברים" אבל נקנית היא מקנה העברים -
 4 איכא למיפריך בדלעיל; שכן יוצאה בכסף, ועוד; דכין לרבך חסדא אבא כותבא - ליכא למילף
 5 באשה אינה נקנית בזה הענין, שחביעל כותבא.
 6 **שכן** פריך בו הקדשות ומעשר - ואם אמר:
 7 שכל בו לא אשמי בקל דחומר. ומה כסף שאף
 8 על פי פירוש בו הקדש ומעשר ואינו מוציא -
 9 ואפילו הכי מכביש, שטר שאף על פי שאין פריך
 10 בו הקדש מוציא - אינו דין שיכביש; יש לומר:
 11 דחומרא הכתובה מסוקא און לחביש בקל דחומר.
 12 דודאי חומרא של סבא ניתנה לחשים בקל
 13 דחומר, אבל הכתובה - על שלו לומר שהיא
 14 נמנעת מעלה, ואם אמרנו: ואם חומרא וקל חומר
 15 מוקדשת שאינו מוציא - אפילו הכי מביטות.
 16 פירושי: דאדם יכול לקדש אשה בקרקע, ואנה
 17 מתגרשת בקרקע, והמה ליכא למיפריך "שכן פריך
 18 בו הקדש" ויש לומר, דאיכא מוציא מה לקרקע
 19 - שכן קונין מטלטלין אבנן, חומרא בשטר, ואם
 20 חומרא מטלטלין ויכידה, שאף קונין אבנן ואינו
 21 מוציא מביטות - אף אין איכא שטר
 22 לומר: מה למטלטלין - שכן פריך בו הקדש.
 23 **מה** יהיה בכסף אף יוצאה בכסף - ולענין
 24 ביהא ליכא למיפריך מה דאיהו בביאה אף
 25 יוצאה בביאה - שלחורחוק מננה ודא מנרשה.
 26 ועוד: משום שצנא בה שרית רוב דרגל לנרשה,
 27 ואו יש לו לפרש.
 28 **סניגור** יעשה קטיוור - ואם אמר: אם כן
 29 דכיו קאמר לעיל: מה לאמא העבירה
 30 שכן יוצאה בכסף, דין הוא שתוא נקנית בכסף,
 31 אדרבה, גירעווא - דאין קטיוור יעשה סניגור
 32 וש לשומר: דבאמה העבירה ליכא למיפריך הכי, לפי
 33 שמתחלה שאבה מוכרה לשפוחות או מקבל
 34 הכסף מן האדון, אם כן, כשהוא רודה לפרעה -
 35 דין הוא שיקבל האדון בכסף, אבל איש שנקדש
 36 אשה - הכל בא על דיו, בין הקדושין בין
 37 הגירושין, והמה שייך למיפריך, אימור בכסף נקנת
 38 וכו'.
 39 **קא** גירושין ממעט גירושין - ואין סבא
 40 לומר: קאי בכתיבה ממעט בכתיבה -
 41 דפשטא דקרא משמע שבא לומר דוקא בכתיבה
 42 דקאמר "אם לא תמצאן קו בעיני ובכח לה",
 43 משמע - דאוקו בזה הענין.
 44 **על** מנת שליל תלמי לביא אבדך בעלם און או
 45 גט - פירש בקונטרס: שכל מיהא נאגדת
 46 לקיים תנאי וזו דחומר. ואם אמר: אמאי לא
 47 אמר דודאי זה, ששרי אם תאבד - כולו הוא
 48 ליכנס לביא, ושבו אינה נאגדת בו. דלארד מיתת
 49 אביה לא חשיב "בית אביה", כדאמרין בגדים
 50 (מא.א.) קובי לביתך שאינו נכנס, מה לא מוכר -
 51 מותר ויש לומר: דרביא אביה קריום כל יוצאי

1 **שטר** שאין פרוין בו הקדשות - אם כתב לגבור שטר על משות פרוין הקדש - אין
 2 הקדשו פרוי, דבעינן "נתן הבספ קול רב". האי שריא לחוד והאי שריא לחוד - בזה
 3 כותב לשון נביטה, וזה מורשש לשון יוצאה. אי **בכסף** לחוד - שבדואו נותנו מפרש על
 4 מנת מה הוא נותנו. חיי הוא - חיי גיבור, חיי אבא כותבא אם להוציא אם להביש. קאי בגירושין
 5 ומעט גירושין - במהמה, ולכיו יוס הגלילי
 6 דפסיק ליה ליהוי ובכח לדרשא אחריתא -
 7 שפרקי שטר גרטיק (כא.ב.), לדבר הבודד - שהא
 8 הספר מבטיל, ולא שריא בו תמיא האגוד, אין
 9 זה כריתות - שכל מיהא היא נאגדת בו לקיים
 10 תנאי וזה דחומר. חיי זה כריתות - אפילו מיד
 11 - דהיא תקיים תנאו ודלך, שאפשר בדימי
 12 הללו לכא לדיי הברלה. מ"פ"ת "כריתות" -
 13 דרדה מצי למיכתב "ספר כרית", ומשמע ספר
 14 כריתות, ודך תקיים תנאו ודלך, שאפשר בדימי
 15 דלישנא, היא מחדא לא איתא בו - הכי קשיא
 16 ליה: הוא דודא לעיל דפרך במלוה ויחלא קו
 17 הא, ותר - דלא אתו מדינא, ואכריכה קרא
 18 - למח לי קלא בכולדו נתי דחודא מחדא לא
 19 איתא, תיתי חודא מחרתי, מבה מעני; בהדי
 20 השוה שבה, שקונין בעלמא קונין כאן, אף אבן
 21 אבית את השעליש, שטר כולם קונים ממנו
 22 אחר: כסף ושטר - קונה באמה העבירה
 23 כדלמקן (ד.ב.), ביאה - קונה בימה. כסף וביאה
 24 התאן מרובה - דבאל שטר אידוסיין און בו לה
 25 שום הגאה, שררי און כותב בו אלא "דיי את
 26 מוקדשת לי". קנין מרובה - שקונין בקרקע
 27 ועבדים בעל כוחה - ביאה קונה בימה בעל
 28 מוכרה, דנפקא לין בימנות (מ.א.) מריבבא, וכן
 29 שטר מרובה אתה אשת בעל כוחה דממלע.
 30 באמה העבירה בעל כוחה - שריאה מוכרה
 31 שלא מרעהה, כסף שאינו מאכיל כריתות -
 32 אם נמארה ליתן, כדנתן כתיבות (מ.א.) און
 33 האשה אוקלת בתרומה דע שתכנס לחופה.
 34 שאינו גופי - לחימה מרשאת אביה למעשה
 35 ידיה ולחופתה.
 36 **שלישם יום** - חיי וזה כריתות - ורבי יוס הגלילי
 37 "כרת" "פריחת" לא משמע לחו. חרא מחדא לא
 38 איתא, מיתא חרא מתרמי' - הי
 39 ויתאי? לא ליכתוב הרמנא בשטר ויתוי מהנד - מה
 40 ליהנד שכן נהנתן מריבה. לא נכתוב
 41 הרמנא בביאה ויתוי מהנד, שכן ליהנד שכן
 42 נהנתן מריבה. לא נכתוב הרמנא בכסף ויתוי
 43 מהנד - מה ליהנד שכן יענין בעל כוחה, וכי
 44 תימא: כסף גמי בעל כוחה - באמה העבירה -
 45 באישה מיהא לא אשכחן. אמר רב הונא: חופה
 46 קונה מקל וחומר? ומה כסף שאינו מאכיל
 47 התרומה - קונה, חופה שמאכלת בתרומה -
 48 אינו דין שתקנה? וכן כסף אונו מאכיל? והאמר
 49 עולא: דרב הורדא ארוסה בת ישראל אוכלת
 50 בתרומה, ומה כסף כספו הוא. ומה שטעם
 51 אמר איהו אוכלת - גזירה שפאי ימנון קל כוס
 52 בבת אביה ושתקנו לאהיה ולאחותיה! -
 53 ומה כסף שאינו גומר - קונה, חופה

חלצו של אביה אף על גב שטת, בדכתיב (בראשית לח) גבי תמר "שבי אמרתי בית אבך" אף על פי שמת אביה, בדמוכח קראי. **ר"ב**
 54 ד'מורשי' (ניטן מ.ב.) קאמר על כונן דרבי אליעזר כן עוריה - "כתי" "כריתות" לא דרשי, ורבי יוס הגלילי בדבבן, דהבא אמר דרשי יוס הגלילי שרית "כריתות" ושן לומר, לה.
 55 קאמר לא משמע להו, אלא רלא דרשי, פירושי: לחודא דרשא דהמה, דמיבעי להו לדרשא דהבא. **שכן** ישנן בעל כוחה - פירש בקונטרס: ביאה בימה, שטר בגרושין, כסף באמה העבירה.
 56 וקשה לרבינו: ואם רוב בעל כוחה מה שראב מוכר את און או חשבו בעל כוחה - אם כן מאי קאמר רב דונא לאביה: כסף באישות מיהא לא אשכחן בעל כוחה, ואלא האב דקדש בתו קטנה
 57 בכסף בעל כוחה וזו דחומר: אם כן דאב בכסף כתיב קאי - אין זה חשבו בעל כוחה, כיון שדואו מדרשתי על און, ודכי קאמר: כסף נמי איתא באמה העבירה על
 58 כוחה: ורי אב מוכרה מרעהו ויש לומר, רבי פרכי: כסף איתא באמה בעל כוחה, כיון שהאדון קנין מיעד את העבירה בכסף חומרא בעל כוחה של אב ובעל כוחה של בת, דהא דאמר לקמן
 59 (מ.א.) "אשר לא ערעה" - שרריך ליערעה - לא שרריך לעשות מרעוה, אלא שרריך להרעהי שלשם קדושיין מיעדה. ואף על גב דאמר לקמן: באישות מיהא לא אשכחן, וכבי האי
 60 גונא שמיעד חיי אישה, מכל מקום, בתחילה לא בא הבספ בשביל אישה, ויש מיישבין פירוש הקונטרס: דודאי הי קריו בעל כוחה - מכירה של אמה העבירה, שרוב חוד לה. ואם היה
 61 בת דעת - לא היה מחרתיה, אבל קדושי טענה - לא רוב חוד לה וכו' מוכרה, וסופה עומדת לגינשא. אם היה בת דעת - היה מרעוה, ולא חשיב על כוחה.
 62 חופה

קידושין
האשה נקנית - פרק ראשון דף ה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

1 אבי אבי חופה שקנה בעלמא - שנמרת לירושא ולהפרת נדרתה, יקנה גמי כאן
2 בלא אירוסין, שבן יעני בעל כרחא - שקנה בעלמא: ביאה ביבמה, ושטר בגירושין, ובכה
3 באמה העבירה. כפי באישות מירא לא אשבחן בעלמא בעל כרחא - ואפילו זבחי קנה
4 כאן, ואף על כרחא. כגון אב מקבל קידושין לבת שמה, אפי' אבי חופה. חיי' תשובות
5 בדבר - לזאת דאמרתי: חופה קונה בלא כסף.
6 ועוד כילום חופה נטרית - דאקמרת: חופה
7 שנמרת בזו וכוון שאנה נטרית לא אלאו
8 קידושין - היאך אהא כל לידון חופה שלא על
9 ידי קדושין מנחפה שעל ידי קדושין? חיי' את
10 מקודשת לי - או דרי' את מארסת ליי. ותא
11 סיפא מילתא וטרתיא לירושא - בתמיה: ובי
12 אמרין בכל רובנא זבחי נסבה - מדי' דלא
13 איצטריך ליתניה: ותניה כבדי. אבל סיפא
14 דסוחר' ליריש - לא תני תנא. הכי קאמר -
15 סיפא: אבל שניה ממה שאמרנו, כגון שנתן הוא
16 ואמר: היא - נעשה כאילו נתנה היא ואמר
17 היא ואתא מקודשת, דבעינן 'כוי יקח איש'.
18 הוא - דמי ל'כוי יקח איש'. ואמר: היא - דמי
19 לתק דקדשה לאיש. וחישינן שרבנא - שאם בא
20 אתר קודשה זריבה גט משנדה, שמע לא אתו
21 של ויראשין קידושין דהול' קודשי שני. או שמא
22 של ראשון קידושין, ולא של שני. בקידושין נתן
23 לה כל - משום דקא בעי ל'מומר סיפא בגירושין
24 'נתן לה כל' כ"ג נקט כי האי לישאנא (תק). חיי' את
25 מקודשת - ולא רגסין' דלר'. אין כאן בית מיושב
26 אין כאן אפילו ספק קידושין, ד'כוי יקח' כתיב.
27 ולא שיקח עמנו לה. ודגרושין נתן כאן בת
28 מדרוש - אף ל'פוסלה לכהונה. דיי' שאין
29 מביחות - בית יד, אחרות חזרי, אף על פי
30 שאינו מביח אחרות לשון גט, כי הכא, קאמר
31 'חרי את מקודשת' ולא קאמר למאן, חיי' דיי'
32 ואמר ל'דרייה קדשת' אחא - אריה. שיה
33 נדיר עובר לפניו - דודאי אהיה אף בני כזה
34 קאמר, אלאמא בעינן הוכחה.

לישנ

שנתנה, ואמר: היא "חריני מקודשת
מקדא - דנתן הוא ואמר הוא, הא נתן הוא ואמר היא - אינה מקודשת. - מתקנה לה רב פפא:
אבל היא שנתנה לו ואמר היא - לא הווי קידושין - מעמא - דנתנה היא ואמר היא, היא
היא נתן הוא ואמר היא - הווי קדושין! - רישא - דוקא, סיפא - כרי נסבה. - ותני
סיפא מילתא דסתרא לה לירשא?! - אלא הכי קאמר: נתן הוא ואמר הוא - פשיטא
דהווי קדושין, נתן הוא ואמר היא - נעשה כמי שנתנה היא ואמר היא, ולא הווי
קדושין. ואי בעית אימא: נתן הוא ואמר הוא - מקודשת, נתנה היא ואמר היא - אינה
מקודשת. נתן הוא ואמר היא - ספקא היא, וחישינן מדרבנן. אמר שמואל: בקדושין,
נתן לה כסף ושנה כסף, ואמר לה "חרי את מקודשת" - חרי את מקודשת" - חרי את
("ל' לאיתנה" - הרי זו מקודשת. "חריני אשך" - חריני בעלך" - "חריני ארוסיך" - אין
כאן בית מיושב. וכן בגירושין; נתן לה ואמר לה "חרי את מושלת" - חרי את מושלת" - אין
חרי' את מותרת לכל אדם" - הרי זו מגורשת. "אני אישך" - אני בעלך" - אני ארוסך"
- אין כאן בית מיושב. אמר ליה רב פפא לאביי: למימרא דקבר שמואל דיי' שאין
מביחות חיי' דיי' ותתן: האומר "אחא" - חרי זה גויר. והוינן בה: דויקמא "אחא"
בתענית" קאמר? ואמר שמואל: ותוא שיהו גויר עובר לגניו. מעמא - דגויר עובר לפניו,
הא לאו הכי - לא! - הכא במאי עסקינן דאמר "ל" - אי הכי מאי קמשמע לך? - הני
לישנ

ידן

חופה שנמרת אינו דין שתקנה - ואם תאמר: נימא "חרי" אסוף דרינא? דמדיכא
מייתת חופה קנה, משום דגמרת - דרי לבא מן חזין ליהודי כהן. מה
לחלן אחר כסף - אף כאן לריח חופה ויש לומר: דאריא כריבי טרפון, דאמר נבא
קמא תהא, דהא דמיפריך על חוקי ר' אבמי 'חרי'. והכא אי אמר 'חרי' - מיפריך
קל חומר, דלאורי כסף לא איצטריך. ואם תאמר:
ליריך, דאמר קדושה אינה קנה - נימא דכסף
גומר אתר כסף ודחי חומר דחופה; מה חופה
שאינה קנה - גמרת, כסף שקנה - אינו דין
שיגמרו; ויש לומר: דלא מצי לאבוזחי שיגמרו
אלא אחר כסף בחופה, ומאי אולמיה הכי קאי
מחיי כסף? אהא איני אביא חופה שקנה בעלמא
וקנה כאן. מה להודי חשה שבוך שבו קנין
בעל כרחא - ואף על פי שסוסר בתו הקשה
לחופה בעל כרחא - חיי' דיבמוס בתו קאי - אינו דין
חשיב בעל כרחא. והא תאמר: אבתי אשכנא
חופה בעל כרחא. דיעוד דמיטואל שיה
ונמאט שאריו ייעוד כוונה הארון לחופה: על כרחא
דאבו ויש לומר: אף על פי שדיעוד יבול לעשות
וירב בתר דאבו - החופה עירך לעשות חופה
ורב. הואם כפי באשת מידא לא אשכנא
בעל כרחא - אף על פי שדאב מקדש בתו קשה
בעל כרחא. מהל מקום, כיון שדאב מידת האב
לא קרי בעל כרחא, כפרשית. ועוד: בחופה
נמי אשכנא כי הוא נתנה (מכותב מ.א.) שהוא
מטרס את בתו קנה לחופה. אהא נתן הוא
ואמר: היא כו - מה שלא חזירי כלה נתנה היא
ואמר: הוא - משום דלא פסיק ליה. דפעמיס
מקודשת באדם חשוב, כדאמר לקמן קדושין
דאי.
הא וכו' הכי לא אילמא כסבר דיי' שאין
מביחות לא חויין דיי' - ואם תאמר: אמאי לא
משני לדלעיל חויין דיי', תחת דקאמר "אחי"
- אפילו דיי' שאין מביחות לא חויין, דילמא
"אחי" בתענית" קאמר: ויש לומר: דפי' משמע
"אחי" לשון נידות מלשון תענית. ד"אחי"
משמע מיד, ופעמיס שאכל ולא מצי ל'מומר "אחי"
בתענית' דע. אבל בני נידות - מדי
יכול להתחיל נידותו אם ירעה. הכא במאי
עסקינן דאמר לי - משמע דרסיק הכא לשמואל
דיים שאין מביחות לא חויין דיי'. ותתם:
דבריש מסכת נדרים (ב.א.) אמר: האומר לחבירו
"חריני מנך" - מירששי מנך" - מירחיקי מנך"
שאינו אוכל לך" - שאינו טועם לך" - אסור.
וקאמרין עלה בגמרא (שם ה.ב.) אמר שמואל:
ככולן על שדאמר "שאני אוכל לך" - שאני
טועם לך. ומש: מאי טעמא - דילמא "חריני
מנך" - דלא שותינא חודך משמע. "מירששי
מנך" - ולא יבנידנא משא ומתן חודך משמע.
"מירחיקי" - דלא קאימנא בארבע אמות דילך
משמע. ופרך (ה.ב.) לימא דסבר שמואל דיי'
שאין מביחות לא חויין דיי' ומש: שמואל
מוקי מתניתין כריבי יודיה. דאמר: דיי' שאין
מביחות לא חויין דיי'. ומקראמ: שמואל מוק
למתניתין כריבי יודיה - מכלל דאדחו לא סבירא
ליה בתותיה. אלא סבירא ליה דרדיין ידו יתון
לפיש שמואל מוק למתניתין כריבי יודיה וסבר
ליה תותיה מראמר בתר הכי: ומאי דחזיקה
דשמואל אקומא מתניתין כריבי יודיה: ומאי
קשא: אמאי דחיק ומוקי מתניתין כריבי יודיה
משום דסבר ליה תותיה, לכן מוקי כריבי יודיה.

ידן

תוספת

1 ודו דר דיזי לבי מינאי - הוא עפול שג. ופלגי רבנן עלות שמואל סבר ברבנן וש
 2 לומר: דדרי את מקודשת ולא אמר ליה - לא שמענא כלל דמקודשת לי קאמר, דאדם
 3 עשוי לקרש אשה לחיברו, ודיים שאין מוכיחות כלל בו הגי' - דרבי קאמר שמואל לא דיין
 4 דיים. אבל דבאי גדרים - דזו מוכיחות ספיקו. וזו דהוא דרובת גיטין נישין - דזו מוכיחות
 5 דאין אדם מגרש אשת חיברו. ארבי גריש מסכת
 6 גיטין (נבג) שי ספרים גריסי: "הוא אריא" - האריא" - דרי
 7 זה הויה. אמר שמואל: ודאי שזדה ליה מינר לפניו.
 8 וקא אמר: לימא דקסבר שמואל דיים שאין
 9 מוכיחות לא היין דיים. אן, משום הכי בו גיטין
 10 עובר לפניו - דאי דיים מוכיחות. ומתינן: אבל אן
 11 גיטין עובר לפניו - דאי דיים שאין מוכיחות. ולא
 12 מתינן: ואת ספרים גריסי: לימא קסבר שמואל
 13 דיים שאין מוכיחות לא היין דיים. ומתינן: עובר
 14 לפניו היין דיים שאין מוכיחות. וכל הפנות. אבל
 15 אן עובר לפניו - אפילו שאין מוכיחות לא הוי.
 16 **עצורתי** - מהו? פירש בקניסרס: לשון עצרת
 17 שזחא נאספת בעיית. ורבותי
 18 מפרשיש: לשון "כי אשה עעודה לנר. ולא דהריא,
 19 דדהוא - עצורה מנעט קאמר. דחא אחימלך
 20 לו לודי לא עשה געזרים אן מאשה חוד
 21 אחר ליה "אשה עצורה לנר הננו שחורים, עי
 22 כאן לשוננו. רבתי יצחק מישיב לישנא דקרא
 23 כפירוש רבוותי, דכחי פירושו: כי אשה שהיתה
 24 אצולו - ממנו שלטת היה. אבל בעשי
 25 אנטו שחורים. ותיאז. וכל אלו הלשונות תשתא
 26 לישנא דקרא.
 27 **משום** שזחא והיא שפחה נחפזת לאוש -
 28 וסבר דקרא מיירי בחזקה שפחה חוצה
 29 בת חורין ומאוסות לעבד עבדי, ובגאן דאמר
 30 בה שחרור (גיטין מגא) וקדושין תוספת בה.
 31 **שכן** ביהודה קורין לארסה חרופה - ודוקא
 32 ביהודה, אבל בעמל מברא. אן קודושין
 33 דברשחא מנוקת הכתוב מתינן. שאין קודושין
 34 תוספת בה. **לא** ידא לו עסק נעמן - פירש
 35 בקניסרס: לא ידא ודין דבר, שמא ידור איסור
 36 ערוה, חזו עינות שאנו יכול לתקן. ודבר רבי
 37 עוראל פירש: שלא ידבר על השם על עסק
 38 קודושין לקדם. שפעמים שזחא מקודשת
 39 באיורחא וא נתינתם ולא יבין. וקסבי: חתן
 40 בקידושין. בגירושין מה בכך אם יסבר שאשה
 41 ונמירשזוה וטמא איכא למישז לבחן. מיהו,
 42 לישנא דרעמוך לא משמע הכי, דאין אדם יכול
 43 ליתן נט אלא לאשתו. ועוד: ולקמן בפרקין (אג.)
 44 משמע שיש חשש איסור אשת איש, דאמר: וקסין
 45 לעולם מורו דמוכיל. ומיהו, שי לומר: דאיכא
 46 למישז אם פשעתי ידא הבלקא קודושין מותר.
 47 **אפילו** לא שמעי ליה - פירושו: ארם שתמנה
 48 אנטין קודושין ציבין אנא להירשע דא דרב
 49 יודעה אמר שמואל: שלא יכשל בה. דשכיחא. אן
 50 דילמא: לימא למישז לחיב, ולא שכיחא כולי
 51 דא. וכן משמע מתוך פירוש הקונטרס.
 אשה

1 לישני בתרא - דקאמר בהו "אן באן מיהו בישן בן קדושין. ליתנינו
 2 כהרא - למה לו למינני "מקודשת" מקודשת" תרי וינני? מיוחדת - לשון "הווי לכשר
 3 אורי" (בראיתא ג.) מיוחדת - לשון "אמר לא עירד" שמואל (בא) שזחא לשון קודושין
 4 באמה הבריאה. חזרתי נתינר - לשון "אנשה לו ענו גדר" (בראיתא ג) מטרתי - לשון
 5 ויסגור בשר" (שב.) עצורתי - לשון עצרת.
 6 שזחא אצול עיני לבתי. ורבותי אמר לשון "כי
 7 אשה עצורה לנר. שמואל א. כאלא דהריא
 8 דהריא - עצורה מנעט קאמר. דחא אחימלך
 9 אמר לו לודי "אם שמרת געזרים אן מאשה,
 10 ודוד אחר ליה "אשה עצורה לנר הננו
 11 שחורים. ויודעה ועוד לקרא - ובי המקרא צריך
 12 סיוע מנתינה ביהודים? נישן ביהודה ב? - אבל
 13 מקרא ליכא למילת, דהואו יתוד בעלמא הוא.
 14 שחור. בפשחה כנענית הכתוב מרבר. מרבר
 15 קודושין תוספת בה. ומעיקרא הוה סלקא דרעה
 16 כמאן דאמר בייטין (מגא.) בחזקה שפחה חוצה
 17 בת חורין הכתוב מרבר, ושכיחי בה בל קודושין
 18 **במאי עסקינן** - בתרן לישני דקא מיבעיא לן אי
 19 הווי קודושין אלא, והכי דמי? אן בשאן מרבר
 20 עמה קדם כל על עסק קודושין. וכן חזר
 21 לישני גירושין שלא היה מרבר עמה על עסק
 22 גיטה. **מנא דרבי ע?** - כלומר: אפילו הוא חזר
 23 לישני לשון קודושין הכי מקדש? או לא
 24 ידעה מאי קאמר לה. שחתרבה לחוקש לה
 25 ואלא כמדיבר - מה לו אי לא היה לשון
 26 קודושין, אפילו לא אמר לה מדי גמי, אלא
 27 שנתן לה קיימאן לן דהווי קודושין. כרבי יוסי.
 28 גיטה וקדושה - או גיטה אן קדושה. הכי נמי
 29 ודמקשה רבי יוסי, דאמרין: מוטמא לשט
 30 קודושין נתן, דהוא קבלתם לכך. אבל הרישא
 31 דפירש תרן לישני, אם לשון קודושין חזר
 32 כתישה, ואם לשון קודושין לעשות אמתו וכו'
 33 אי נהלה ביהדות שאינו חפץ לקדשה נעשיו.
 34 וחוא שעסקינן בו' - הא דקאמר רבי יוסי דיו -
 35 דהווי שחור שמואל ביהודין עסק קודושין עד
 36 שעת נתינה. מנא ידעה - כיון דבשעת נתינה
 37 לא נסקח ביהודין עסק קודושין. מנא ידעה שלשט
 38 קודושין הוא נותנם לה שחתרבה? ואף על פי
 39 שרדו כבר בכך - חריק פירש אותו עסק. מעני
 40 לעני - והוא מלרבר בקדושין ממש. ודיו
 41 מדברים דברדים אוריים. ומיהו, לרבר רחבי
 42 ידועה היה. מנא כמי שי לך דנוניא. ובמה שרות
 43 ש לך להתרשם מהם. במיב נישין -
 44 בהלכותיה. ואן ידא לו עסק נעמן - להיות דיון
 45 דבר. שמא יתיר איסור ערוה, חזו עינות שאנו
 46 יכול לתקן. **אפילו** לא שמעי ליה - לא הולכתי
 47 כרבי יוסי, וימא נמי דלא ידא לו עסק נעמאם.
 48 כלומר, מן כתישה או לא לא שכיחא שזחא
 49 אדם נתון גט וקודושין לאשה ואינו מפרשי?
 50 וכן נתינן - כמאן אמר מר וכן בגירושין בו.
 51 **פשיטא** - בנתיחא.

40 **מאי קאמר לה?** - אמר אביי: מענין לענין באותו ענין. אמר רב הונא אמר שמואל: הלקה רבתי יוסי. אמר ליה רב יוסף לרב אשי:
 41 **ואלא** הא דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל שאינו יודע במיב גיטין וקדושין לא ידא לו עסק עמהם, אפילו לא שמעי ליה הא
 42 **רב הונא אמר שמואל?** - אמר ליה: אין הכי נמי. וכן בגירושין, נתן לה גיטה ואמר לה "הרי את משולחה", "הרי את מגורשת",
 43 **היא את מותרת לכל אדם** - הרי היא מגורשת. פשיטא, נתן לה גיטה ואמר לה "הרי את בל חורין" את

קודשיו. האשה נקנית - פרק ראשון דף עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

תוספת
האשה

1 אשה קני עליה גופה לא כל שכן - אף על דגבי זרי את בת חורין לא מתיני מקל
2 חזמה, היינו משום דלא שייך חרות באשה, ולא עבד קל לחומר אלא מלשונת
3 רשביי אבא רבא.
4 כשתברכה מנט - כלומר, מן תברכי, אבל אינו רוצה לומר: כשתברך מנעני מעשיו אין
5 ל עסק כך - אם כן יהיה מיד כן

6 חורין ויחוייב בניעות, ולא יוכל לקיטום בבית
7 דברי - נמצא שזמן לו מה שכתוב על שדה:
8 דארווח לה זמנו - פירש בקונטרס: שהיה
9 חיובת לה, ותתן לה זמן, ואמר לה: התקשירי לי
10 בהנאה זו, שאת היית נותנת לאדם פרוטה
11 שפיטניו עבד כן, ולא פירש לה כן - מוקדשת.
12 הערמת רבית הוא דודאי, ולא רבית גמור -
13 דלא קץ לה כל זמן ששקל מינה. ולא שכן אבן
14 מחל לה כל המצות והאמר לה: התקשירי לי
15 בהנאת מחילה זו - מוקדשת, אבל כי מוקשה
16 בעיקר הבעות - לא מצינו דבדי לה, שכתב על
17 שלה וברשותה. ומה שפירש רבית קצתה לא
18 חיי, כיון שאין האשה נותנת לאיש כלום - לא
19 חייב, כיון שראו נתון לה זה פרוטה בקדושיין,
20 ולא נתן לה כלום - והיא כאלו נתנה לו פרוטה
21 ממש, חוץ ברית גמור. וכן הביאנו נכאב בענין
22 (ב.ס.א) דמנא קא לי, וחסין במנא ש' ש' שייך -
23 לקרות הערמת רבית, שמעיים, דלא הוי אגר נטר
24 ליה. כלן פירש רבתי עובי: האריי ארבי שהיתה
25 חיבת משה לאדם אורי, ונזעניו נטר, ורבו,
26 והתן למלוה פרוטה לארווח לה ויזנא.
27 וקדשה באותה הנאה. ואם תאמר: אמאי ארבי
28 לעשות כן מפני הערמת רבית? והא אמר בספר
29 יארווח נשך (ט.ט.ס.ג) שרי ליה לאניש דלמיר
30 לחבריה שקלו ארבעה זוזי ונאופי פלפוזי זוזי, דלא
31 אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה ויש
32 לומר: היינו שאין היתה נתון כלום לתת, אבל כן
33 היה נתון - היה נראה בשלחו. ואסור. דבי זמני
34 אמרין: החם ביארווח נשך (שם): שרי ליה
35 לאניש דלמיר לחבריה שקלו ארבעה זוזי ואגור
36 פלפוזי ונאופי - והיי שכן שאין המקבל לומר
37 כלום למלוה, כי היה נתון - היה נראה
38 בשלחו. ואסור. ואם תאמר: אמאי מוקף לה
39 ביארווח ליה? בתחילה הלואה היה יכול להעמיד,
40 דבהנאת מלוה כן, כן שהענין שיהיה
41 למלוה פרוטה לחלוטת לה משה. ובאותה פרוטה
42 נתקשה לו ויש לומר: שנתנה מלוה - משמע
43 מלוה שהיתה עליו לבד. ולא החזיר לו יא -
44 ואם תאמר: אמאי לא יא? הא לא היה תנאי
45 בפלו? וכן דאמר, ודאיבית אבא דבי כפול
46 וכן שיהיה רדתי שייך חביו על אחרון
47 שלו, ונדולה מנאת אמור (קדושין ט.ט.ב) בהווא
48 נבא? רבין נכסה ארעא על מסיק לארעא
49 דישאל, ולא פירש לו מדידו, וסוף לא סביק. עיי
50 למיודו, ואמר לו: רוחא: דתי דברים שבלבא, ודמי
51 דברים. אם כן משמע דוקא משום לא פירש,
52 אבל אלא פירש - חיי תנאי, אף על גב דלא
53 בפליה. ולכך בני יאראמי שמת' (בבא בתרא מ.א.) גבי שכיר שמוע שמינהו אגו שאשתי מעוברת,
54 וקאמר להם דהוה דוי מנהה, משום דמעיקרא לא היה ברעוהו יליתם לאוהו פלוני אם היהה אשתי מעוברת. הכי נמי לא בעינן תנאי בפלו, כיון שהיה ברעוהו לכך, והא אמר: ובלא החזירו
55 אמאי לא יא? הא לא הוה תנאי ומעשה ברבא, ארזי, והתנאי בל, והתנאי (הא) מכרי כל תנאי אמאי ליפני - מתנאי בני ג' ובני יאראמי, ורובא חזרי אמאי משה ברבא
56 ארזי ורזי שומר: רבא לא ידע מקטבה, ויאכא שניי אחריני. אי נמי ש' לומר: הא לא מתיני תנאי ומעשה ברבא ארזי - היינו בשעשעם חסריים זה את זה, כי הידאי ידע מנת
57 שתחזירי לי את הנשך' דפרק מי שאחור (שם) ודחם סלקא דערך דכל תרומה: "על מנת" לאו כאומר "מעשכיש רמי, ונמצא שאינה מגורשת עד שמחזרת תייר" - ואו אינו שלה. אבל אמר
58 סבר רבי האומר "על מנת" כאלומר "ומעשכיש רמי". ולא יא? - הא לא אמר במסכת סוה (מ.א.) אחרות היה לו לרבין גמלא, נטלו רבי וידיעש רבא, וב' נתנה לרבי שקיבא רבא
59 ורבי עקיבא, החזיר לרבין כאלומר "ומעשכיש רמי". שמה מנהה. אף על פי שרבי יהושע לא החזירו לרבין גמלא - רדעו שרן בן גמלא היה לרבי שכן, שלא היה
60 חשש אלא שחזרו ליה ארזי שינאו כולו. כ"א נשך לפי שאין אשה נקנית בחליפין - ואם אמר: במאי רמי לחליפין? אי משום לחליפין חרי - דא בחליפין פירושו חרי ברבים
61 פרק ה'שותפין (מ.ג.) דאי תפיס לה - מתפיס? ורואה לרבינו יצחק: ולא תליפין הוא. ומרברן הוא ולא אתו קדושין, לפי שדריך העולם החזירי תליפין, והני כעין תליפין זמני, ואני למימר
62 אשה נקנית בחליפין - הילכך מעשה רבין לקדושין מניה. תרע, דאי בחליפין דמי - במכר היאך קנן בתיא מנהה? הא אין מנבע נעשה תליפין, וכן בפירון: הא לא הוה פרוי
63 בחליפין? ולא "כסוק תנעשה שקלים" בתיה. וכן תליפין.

1 אבא רבא כלום - להתרשאה, אם כתב לשון זה בגט - שאין לו לשון גירושין. חיי את
2 מותרת - לשון גירושין הוא, ולא לשון שחרור רשעה. דאי בת חורין משהו לה - אינה
3 מותרת לעבדים. אבל לשון גט הוא למשה, שמותרה לכל, שהיתה אסורה לו על ידו.
4 לגמרי - אפילו להנשא. לפלמאב - שיאד משהו ידיה שלה. לנכר - בעניני גמרי -
5 אפילו לשחרור גופו, ומותר בבת חורין. יא
6 לחיות - ואף על גב דמכרתי לו גמרי, (מ.ד.א.)
7 קונסי אתוה לפדותו מן הקניין עד שעה ברבי, ויש
8 דאפקיעה מנמנתי. ועיך נג שחרור - להחזיר
9 בבת חורין. משום דתורבי גופו לא קני, דכתוב
10 "ומה תקני" - אתם קונסי מנהו, ולא הם קונים
11 מכם, ולא הם קונים זה את זה (ל.ס.א.) במה
12 דברים אמורים - שרידן נג שחרור - שלא
13 כתיב תעלו אנוכ כשכמור לומר. אנו - לשון
14 שבת, ולבשרה מנמי - מן תורבי. אין לו עסק
15 כך - אלמא לשון שחרור הוא. הפקיש במלוה
16 דאמר: התקשירי לי מלוה פרוטה. אינה
17 קופשת - דקדשה משהו עתורן גמריין, וידיב
18 מידי בשעת קדושיין, ומלוה להוציאה ניתנה,
19 וכבר הן שלה. ומשנת ארביים היא חייבת לה
20 בהנאת מלוה - ומפרש לה ואולי. אילמא
21 דאקופה - ומפקיאה ארבעה במשהו. והשאת
22 אמר לה: התקשירי לי בוח תמישי. רבית
23 מעלייתא הוא - ואמאי קרי לה הערמת רבית?
24 הכי גירסתי: ועוד חיי מלוה - שאף הוה הוא
25 כבר בחיובת ונמורה לא יציבא דארווח לה
26 זן - הלאותו. ואמר לה: התקשירי בהנאה זו.
27 שאת היית נותנת פרוטה לאדם שפיטניו על כך,
28 או לי, ואפילו לאגר נטר לא רמי כלל. ואם פירש
29 לא כך - מוקדשת. והערמת רבית הוא דודאי.
30 ולא רבית גמור, ולא קץ לה מיה, ולא מידי
31 שקל מינה. וכל שכן אבן מחל לה כל המלוה
32 ואמר לה: התקשירי לי בהנאת מחילה זו.
33 והשאתה אלה דקא יחוב לה קץ פרוטה דהנאת
34 מלוה. אבל כי מוקשה לה היך פרוטה המעות - לאו
35 מידי דביד לה, שכתב הם ברשותה, והם שלה.
36 מכבר לא קנה - כגון קניע, דקיטמא לו לקמן
37 (מ.א.) אלא נקבה בספק - אף עתה נקב, דלא
38 מידי יחוב ליה. יא יד יתיב - ומוכר
39 לבתיים הדמיים שלו. ולקמן נקבה משהו נפשו,
40 ואמר לעשות כן - לפי שבשכר חין זה שאר
41 תרומותיו, והוי אלא כחן קונה תרומה בשכר,
42 ומסייע בבית הגרנות שלה היתומה. ונתן
43 בבכורות (מ.ג.) כתיבא המסייעים בבית הגרנות
44 אין נותנין להם תרומה ומעשרות בשכר,
45 ואם עשו כן - חללו, ועלמים הבתוב אמר
46 ומצאם ב"ש. שחתם ברית הלוי. לא החזיר לא
47 יא - דהוה ליה גול למפירי. אלא אמר רב איש
48 דאי בכלולו אמר רבא קונה, רבא מאשה
49 כר. והאי לחליפין דמי כקנין סודר, דאינו אלא
50 אחוה בני מחזורי.
אקדש

טהור, אפילו כל שהוא – צריך להחזיר בדמאי. אבל בודאי, בין טמא בין טהור, בין רוב בין מועט – צריך להחזיר:

הלכה ה' מתני' פְּרִשְׁינִי תְּרוּמָה – מְאֵכִילִין אוֹתָן לְבִהְמָה וְלַחִיָּה וְלַתְּרַנְגּוּלִין. יִשְׂרָאֵל שֵׁשֶׁכֶר פָּרָה מִכֶּהֱן – מְאֵכִילָה פְּרִשְׁינִי תְּרוּמָה. וְכֵהֶן שֵׁשֶׁכֶר פָּרָה מִיִּשְׂרָאֵל, אִם עַל פִּי שְׁמוֹנוֹתֶיהָ עָלָיו – לֹא יֵאֲכִילָנָה פְּרִשְׁינִי תְּרוּמָה. יִשְׂרָאֵל שֵׁשֶׁם פָּרָה מִכֶּהֱן – לֹא יֵאֲכִילָנָה פְּרִשְׁינִי תְּרוּמָה. וְכֵהֶן שֵׁשֶׁם פָּרָה מִיִּשְׂרָאֵל – מְאֵכִילָה פְּרִשְׁינִי תְּרוּמָה.

מְדַלְקִין שְׁמֵן שֶׁרָפָה בְּכֵתִי כְּנִסְיוֹת וּבְכֵתִי מְדַרְשׁוֹת, וּבְכַמּוֹאוֹת אֶפְלִין, וְעַל גְּבֵי הַחֻלִּים, בְּרִשׁוֹת כֶּהֱן.

בֵּת יִשְׂרָאֵל שְׁנֵשֵׁאת לַכֶּהֱן וְהִיא לְמוֹדָה לְבֵא אֶצֶל אֲבִיהָ – אֲבִיהָ מְדַלֵּק בְּרִשׁוֹתָהּ. מְדַלְקִין בְּבֵית הַמִּשְׁתָּה, אֲבָל לֹא בְּבֵית הָאֵבֶל; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּבֵית הָאֵבֶל, אֲבָל לֹא בְּבֵית הַמִּשְׁתָּה. רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר כֹּאן וְכֹאן, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְתִיר כֹּאן וְכֹאן:

גמרא מִנֵּיין לְפָרְתוֹ שֶׁל כֶּהֱן שֶׁהִיָּתָה שׁוּמָא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל – שְׁאִינָה מְאֵכִילָה בְּתְרוּמָה? תְּלַמּוּד לֹא מְרַחֵק וְכֵהֶן כִּי יִקְנֶה קִנְיָן כְּסָפוֹ וְגו'. יָכוֹל לֹא יֵאֲכִילָנָה בְּכַרְשֵׁינִי? תְּלַמּוּד לֹא מְרַחֵק.

[דף נ"ה ע"א]

אֵיךְ תַּנְיִי תְּנָא: יָכוֹל לֹא תֵּאֵכֵל בְּכַרְשֵׁינִין וּבְתַלְתָּן. רַבִּי הוֹקִיָּה, רַבִּי יְרֵמְיָה, רַבִּי הֵיִא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: לֵית כֹּאן תַּלְתָּן, תַּלְתָּן דְּבַר תּוֹרָה.

לֹא כֵן תַּנְיִי: מִנֵּיין לְכֵהֱן שֶׁקָּנָה עֶבֶד וְלִיִּשְׂרָאֵל בּוֹ שְׁתַּפּוֹת אֶפְלוֹ אֶחָד מִמּוֹאֵה בּוֹ, שְׁאִינּוּ מְאֵכִילוּ בְּתְרוּמָה? תְּלַמּוּד לֹא מְרַחֵק: וְכֵהֶן כִּי יִקְנֶה. תַּנְיִי בַר קַפְרָא: אֶחָד זוֹ וְאֶחָד זוֹ – לֹא תֵּאֵכֵל בְּתְרוּמָה.

מְדַלְקִין שְׁמֵן שֶׁרָפָה בְּכֵתִי כְּנִסְיוֹת וּבְכֵתִי מְדַרְשׁוֹת בּוֹ. שְׁמַעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן: כֵּן הִיא מִתְּנִיתָא, וְעַל גְּבֵי הַחֻלִּים בְּרִשׁוֹת כֶּהֱן, הִיא מִתְּנִיתָא קְדַמְיִיתָא, אֶפְלוֹ שְׁלֵא בְּרִשׁוֹת כֶּהֱן.

תַּנְיִי רַבִּי חֵיִיא: כְּקוֹר הַחֻלִּים – אֵינן לֹא שְׁעוֹר. אָמַר רַבִּי הֵיִא בַר אֲדָא: מִתְּנִיתָא אֲמַרְהָ כֵן, וְעַל גְּבֵי הַחֻלִּים בְּרִשׁוֹת כֶּהֱן!

רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעָא קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: עַד כְּדוֹן בְּתְרוּמָה שְׁנַפְלָה לֹא מִבֵּית אֲבִי אִמּוֹ כֶּהֱן, וְאֶפְלוֹ בְּתְרוּמַת גּוֹרְנָא? אָמַר לֵיה: מֵאֵן יִמַר לָךְ בְּתְרוּמַת גּוֹרְנָא? רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יוֹנָה – כְּרַבִּי יְרֵמְיָה. וְרַבִּי יוֹסִי – כְּרַבִּי זְעִירָא. מֵאֵן דְּאָמַר בְּתְרוּמַת גּוֹרְנָא נִחְלַק וְאֵתִי, אֵתִי. לְמֵאֵן דְּאָמַר בְּתְרוּמָה שְׁנַפְלָה לֹא מִבֵּית אֲבִי אִמּוֹ כֶּהֱן, בְּלֹא כֵן אִינּוּ צְרִיד וְכִיָּה. אָמַר לֵיה: כְּמוֹכָה לֹא עַל יְדֵי אַחֵר.

תַּנְיִי יִשְׂרָאֵל וְכֵהֶן שֶׁהָיוּ שֶׁתַּפִּין כֶּהֱנוֹת – מְמַלְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַנֵּר שְׁמֵן שֶׁרָפָה, וְעוֹלָה לְעֹלֵיהָ, וְיוֹרֵד

לְהַנִּיחַ לְעִשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל בְּהֵן, אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל. בְּהֵן שָׂבָא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל לְעִשׂוֹת עִמּוֹ הַשְּׁבוּן וְהַדְּלִיק עַל גְּבִי שְׁמוֹן שְׂרָפָה,

[דף נ"ח ע"ב]

אִם עַל פִּי בֶן זְכִיתָ. אָמַר לְהֵן: בְּמוֹנְכָה לְהֵן עַל יְדֵי אַחֵר.

תְּנִי: בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנְסָה לְעִשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל בְּהֵן, אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל. תְּנִי: בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנְסָה לְהַדְּלִיק מִכְהֶנֶת, מִטְּבֵלֶת פְּתִילָה שְׁמוֹן שְׂרָפָה וּמְדַלְקֶת. רַבִּי הוֹנָא בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יַנָּאי: שְׁעַת מְשַׁלַּחַת זְאֵבִים הִיתָה, וְלֹא עָמַד בַּיִת דִּין וּבִטְלָה. בְּמָה דְתִימָר תַּמּוֹן לֹא עָמַד בַּיִת דִּין וּבִטְלָה, אִם הִקָּא לֹא עָמַד בַּיִת דִּין וּבִטְלָה.

בְּקָרוֹ שֶׁל בְּהֵן שֶׁהִיא מְאָכִיל אֶצֶל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּגָדוֹ שֶׁל בְּהֵן שֶׁהִיא נֶאֱרָג אֶצֶל יִשְׂרָאֵל – מְדַלֵּק עַל גְּבִי שְׁמוֹן שְׂרָפָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. בְּהֵן שָׂבָא לְעִשׂוֹת הַשְּׁבוּן עִם יִשְׂרָאֵל וְהַדְּלִיק עַל גְּבִי שְׁמוֹן שְׂרָפָה, וְעָמַד לוֹ וְהִלְךְ לוֹ – אִם עַל פִּי בֶן אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְכַבּוֹתוֹ עַד שֶׁיִּכְבְּהָ מֵאֲלוֹי.

רַבִּי הֲנִינְיָא בַר עֲכָבְרִי הוּהוּ עֶבֶד עֲבִידְתָּא גְּבִי רַבִּי הִיא צִיפּוֹרִיא, מִי אֲזִיל לִיה, מְלִי לִיה בּוֹצִינָא שְׁמוֹן שְׂרָפָה. וְלֹא בֶן שְׁבָקִין מִימָר: לְעִשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל בְּהֵן, אֲבָל לֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל! אֲמָרִין, דִּי לֹא הוּהוּ עֶבֶד לִיה בֶּן לֹא הוּהוּ אֲתִי. סְבָרִין מִימָר כִּד יִמְטִי בִּיתִיה הוּהוּ מְטָפִי לָהּ, אָמַר רַבִּי הִינָנְא: עַל יְדֵי בֶן הוּהוּ שָׁחַר וְעַל יְדֵי בֶן הוּהוּ קָרִין.

אֲדָא שְׁמָשָׂא שָׂאל לְרַבִּי אִימִי: בְּגִין דְּאָנָּא צְבַע פְּתִילָה מִן הוּלָא, אָמַר לִיה: כְּטָל הוּא עַל גַּב פְּתִילוֹת. הוֹרִי רַבִּי יוֹדָא בֶּן פְּזִי לְאִילִין דְּבִי נְחֻמְיָה בֶּן. רַבִּי אִימִי נִסַּב פְּתִילָה. רַבִּי אִילָא לֹא נִסַּב פְּתִילָה. לִית לִיה לְרַבִּי אִילָא הָדָא דְרַבִּי אִימִי? סָבַר רַבִּי אִילָא מִשּׁוּם גָּזֵל. וּבְלָא מִן הַדִּין, שְׁמָשָׂא מְכַזְּבָא בְּהָ קְדוּשָׁה.

גְּמַלְיָאֵל זִוְנָא שָׂאל לְרַבִּי יַסָּא: מַהוּ לְהוֹסִיף שְׁמוֹן חֲלִין וְלְהַדְּלִיק? אָמַר לִיה: לֹא תְנִי רַבִּי הוֹשְׁעִיָה אֵלָא אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְמַצּוֹתוֹ. אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ: שָׁנָה לִי יוֹנְתָן בֶּן עֲכָמָאי, בַּת בְּהֵן שֶׁהִיתָה עוֹמֶדֶת עֶרֶב שַׁבַּת עִם חֲשֻׁכָה וּבִידָה נָר וּבִתְכוּבוֹ שְׁמוֹן שְׂרָפָה – הָרִי זֶה מוֹסַפְתָּ לְתוֹכוֹ שְׁמוֹן שֶׁל חֲלִין וּמְדַלְקֶת. אָמַר לִיה רַבִּי יַעִירָא: מַה טְבִיחָה? אָמַר לִיה: אָדָם גְּדוֹל הִיא וּבָקִי בְּמִשְׁנֵיתֶיהָ הִיא. פְּרִשִׁיָה רַבִּי הִיא דְכָפַר תְּחוּמוֹן קוּמִי רַב, וּמְנִיתִיהָ חֲפִים.

[דף נ"ט ע"א]

מְדַלְקִין בְּבֵית הַמְּשֻׁתָּה, אֲבָל לֹא בְּבֵית הָאֲבָל; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹדָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: בְּבֵית הָאֲבָל, אֲבָל לֹא בְּבֵית הַמְּשֻׁתָּה. רַבִּי מֵאִיר אָוִסֵר כָּאן וְכָאן. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר כָּאן וְכָאן.

מה טעמא דרבי יהודה? בבית המושתה, על ידי דמניהון נמיים – לא מתעסקין ביה. בבית האבל, על ידי דמניהון צואין – מתעסקין ביה.

מה טעמא דרבי יוסי? בית האבל, על ידי דאינון פניעין – לא מתעסקין ביה. בית המושתה, על ידי דאינון פהיוון מתעסקין ביה.

מה טעמא דרבי מאיר? בבית האבל על ידי דמניהון צואין מתעסקין ביה. בית המושתה, על ידי דאינון פהיוון מתעסקין ביה.

מה טעמא דרבי שמעון? בית האבל, על ידי דאינון פניעין – לא מתעסקין ביה. בית המושתה, על ידי דמניהון נמיים – לא מתעסקין ביה.

אמרין דבי רבי ינאי: הלכה כרבי שמעון. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יאשיה: הלכה כרבי שמעון. רבי יוסי צירגיא בעי קומי רבי ירמיה: דלא פן, מה אנן אמרין? רבי מאיר ורבי שמעון – אין הלכה כרבי שמעון? אמר ליה: של בית קודמין היא. והא רבי יהודה אומר מעין שניהו, ורבי יוסי אומר מעין שניהו, ורבי יהודה ורבי יוסי – הלכה כרבי יוסי!

מהו להדליק שמן שריפה בהנופה? אמרין דבי רבי ינאי: מדליקין בשמן שריפה בהנופה. אמר רבי ניסא: אנא – לא אנא חכים לאבא. אימא הנה אמרה לי: אבוד תהו אמר: מי שאין לו שמן של הולין – מדליק שמן שריפה בהנופה!

הדרן עלף אין נותנין דבילה וסליקא לה מסכת תרומות

הדרן עלף מסכת תרומות, והדרן עלן. דעמן עלף מסכת תרומות, ודעתך עלן. לא נתנשי מנף מסכת תרומות, ולא תתנשי מנן, לא בעלמא הדרן ולא בעלמא דאחי: (ב' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרס בר פפא, רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפסיוות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך:

מאיבי תחכמי מנותך, כי לעולם היא לי: יהי לפי תמים בחקודך, למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פקודיך, כי כם חיימני: ברוך אתה יי, למדני חקודך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים, אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לתי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו זמיהם, ואני אבטח בך.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, פשם שעותני לסיים מסכת תרומות, פן מעורני להחיל מסכות וספרים אחרים וליסמם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ונאמוראים ותלמידי חכמים, עצמוד לי ולרועי, שלא תמוש התורה מפי ומפי רועי ורועי רועי עד עולם. ותתקיים בי, בהתהלך תנחה אתך, בשכבך תשמר עלך, ונקיצות היא תשיחך: פי כי ירבו ימדי, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו יתן, יי יקרך את עמו בשלום:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂרוֹת

פֶּרֶק ראשון

[דף א' ע"א]

מתני' כָּל־אֶמְרוּ בַּמַּעֲשֵׂרוֹת: כָּל שֶׁהוּא אוֹכֵל, וְנִשְׁמַר, וְגִידוּלָיו מִן הָאָרֶץ – חַיִּיב בַּמַּעֲשֵׂרוֹת.

וְעוֹד כָּל־אֶחָד אֶמְרוּ: כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֵל וְסוּפוֹ אוֹכֵל, אִף עַל פִּי שִׁשְׁמֵרוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֵל – חַיִּיב קָטָן וְגָדוֹל. וְכֵן שְׂאִין תְּחִילָתוֹ אוֹכֵל, אֲכָל סוּפוֹ אוֹכֵל – אִינוֹ חַיִּיב עַד שִׁיעֲשֶׂה אוֹכֵל.

גמרא כָּל־אֶמְרוּ בַּמַּעֲשֵׂרוֹת כו'. כִּתְּיִב: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ, הֵייתִי אֹמֵר: כָּל הַדְּבָרִים יְהוּ חַיִּיבִין בַּמַּעֲשֵׂרוֹת, תְּלָמוֹד לֹמַר: אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ, רִיבָה. וְרִיבָה שְׂאֵר זֶרַעוֹנֵי גֵינָה שְׂאִין נֶאֱכָלִין?

כִּתְּיִב: וְתְבוּאֹת זֶרַעַךָ, וְכִתְּיִב: הֵיטָא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה, הָא פִּיֶּדֶד? טוֹל מִבְּנֵתִים דְּכָר שֶׁהוּא אוֹכֵל וְנִשְׁמַר.

אֵית דְּבִעֵי מוֹשְׁמַעִינָה מִן הַדָּא: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר – כָּל־אֶת תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ – פֶּרֶט, כָּל־וּפְרֵט – אִין בְּכָל־אֶלָּא מַה שֶּׁבִּפְרֵט. אִין לִי אֶלָּא תְבוּאָה. קִיטְנִית מְנִיין? תְּלָמוֹד לֹמַר: וְכָל מַעֲשֶׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ, לַה' הוּא. לְרַבּוֹת זֶרַע שׁוּם, שְׁחֵלִים וְגַרְגַּר.

אִי יָכוֹל שְׂאֵנִי מִרְבָּה לֹחַף הָעֲלִיּוֹן וְזֶרַע פְּרִישֵׁי, זֶרַע בְּצֵלִים, זֶרַע לְפֶת וְצַנּוֹנוֹת, וְשְׂאֵר זֶרַעוֹנֵי גֵינָה שְׂאִינֵן נֶאֱכָלִין? תְּלָמוֹד לֹמַר: מִזֶּרַע הָאָרֶץ – וְלֹא כָּל זֶרַע הָאָרֶץ.

פְּרֵי הָעֵץ – לְרַבּוֹת כָּל פִּירוֹת הָאֵילָן. יָכוֹל שְׂאֵנִי מִרְבָּה תְּרוּבָה שֵׁטָה וְצִלְמוֹנָה וְתְרוּבֵי גְדִירָה? תְּלָמוֹד לֹמַר: מִפְּרֵי הָעֵץ וְלֹא כָּל פִּירוֹת.

[דף א' ע"ב] הָאֵילָן.

יִרְקוֹת מְנִיין? תְּלָמוֹד לֹמַר: וְכָל מַעֲשֶׂר הָאָרֶץ. אִיִּסִי בֶן יְהוּדָא אֹמֵר: הַמַּעֲשֵׂרוֹת לִירְקוֹת – מִדְּבָרֵיהֶם.

רַב הִסְדָּא אֹמֵר: הַבְּקִיר קָמָה וְתוֹר וְזָכָה בָּהּ, וְעֵבֶר וְהַפְּרִישׁ מִמֶּנָּה תְּרוּבָה – תְּרִי זֵו תְּרוּבָה. הַבְּקִיר שְׂבָלִים וְתוֹר וְזָכָה בָּהֶן, וְהַפְּרִישׁ מִהֶן תְּרוּבָה – אִינָה תְּרוּבָה.

¹ (דברים יד, כב) עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֶרַעַךָ הֵיטָא הַשְּׂדֵה שְׁנָה שְׁנָה:

מה בין קמה לשיבלין? קמה, עד שלא הבקירה עבר והפריש ממנה תרומה – אינה תרומה. שיבלין עד שלא הבקירין עבר והפריש מהן תרומה – הרי זו תרומה.

רב היננא בשם רב הסדא: אף בהקדש – גז. מיליהון דרבנין פליגי! דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך. ממה שיש לך ואין לו – אתה חייב ליתן לו. יצא לקט שידך וידו שווין בו. היא לקט, היא שכחה, היא פיאה, היא הבקר.

אמר רבי יוחנן: חבורה היתה מקשה: הרי הקדש, הרי אין ידך וידו שווין בו כמו שידך וידו שווין בו! אמר רבי אילא: מה נן קיימין? אם בשנתמרח הכרי ברשות ההבקר ובכרשות ההקדש, אמרה תורה: ראשית דגנך – ולא של הבקר, ראשית דגנך – ולא של הקדש!

אלא כי נן קיימין: בשבבקר שיבלין, וחור וזכה בהן, בהבקר – פטור, ובקדש – חייב. בהבקר פטור, מן ההיא דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך. כמה שיש לך ואין לו – אתה חייב ליתן לו. יצא הבקר שידך וידו שווין בו.

בהקדש חייב, מן הדין, הקדש קמה ופדה קמה – חייב. מה בין הבקר מה בין הקדש? הבקר – יצא ידי בעלים. הקדש –

[דף ב' ע"א]

לא יצא ידי הגזבר. אמר רבי אבין: אפילו ידי בעלים לא יצא. מאחר שאמר לו "פדה את ראשון!" רבי זעירא, רבי יסא בשם רבי לעזר, היוורע שדה הבקר – חייב במעשרות. רבי יונה מפיק לישנא בזכה בשדה הבקר וגדוליה.

רבי תייא בר אדא בעי קומי רבי יוחנן: כמהין ופטירות מהו שיהיו חייבין במעשרות? אמר ליה רבי יוחנן בשם רבי יסאי, כתיב: עשר תעשר את כל תבואת זרעך. דבר שהוא נזרע ומצמיח, יצאו כמהין ופטירות – שאינן נזרעות ומצמיחות.

רבי יונה מפיק לישנא, מפני שהארץ פולטתן. אף על פי שהוא שומרו להוסף אוכל – חייב קמן וגדול. הא אם אינו שומרו להוסף אוכל – אינו חייב קמן וגדול. רבי יסאי בשם רבי שמעון בן לקיש: זו להוציא מדברי רבן גמליאל. דתנינן תמן: רבן גמליאל אומר: תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול תלכן – חייבות במעשרות.

אמר רבי יוסי: וכי מחמת האוכל רבן גמליאל מחייב? מעתה, אפילו ירקון! אלא, רבן גמליאל אומר: חשוכות הן לאוכל. ורבנן אמרי: אין חשוכות לאוכל.

וְעוֹד מִן הַדָּא דְתַנִּי, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, מִיָּמַי לֹא מְלֹאֲנִי לְבִי לֹאמַר לְאָדָם: "צֵא וּלְקוּטָ לָךְ תְּמֻרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חֲרָדֵל וְשֶׁל פּוּל הַלְבָן וְשֶׁל זֶלְזוֹק לְפֹטְרָן מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת.

תַּנִּי: כָּל שֶׁתְּחִילָתוֹ אוֹכֵל וְאִין סוּפוֹ אוֹכֵל. מַה אֵיִת לָךְ? כִּתְדָא דְתַנִּיא: הַמְקִיִּים מְלֹאָה שֶׁל אֲכָרְעֵי לְזַרְע – בְּמַלְאָה דְעֵתוֹ. קְלָחִים יְחִידִין – לֹא בְּמַלְאָה דְעֵתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְהוּא שְׁלִיקַט יֶרֶק. אָבֵל לֹא לִיקַט יֶרֶק, כִּד אֲנִי

[דף ב' ע"ב]

אוֹמְרִים: עֲצִים – חֵיבִין בְּמַעֲשֵׂרוֹת? וְכַל שְׁאִין תְּחִילָתוֹ אוֹכֵל אָבֵל סוּפוֹ אוֹכֵל – אִינֵו חֵיבֵי עַד שְׁיַעֲשֶׂה אוֹכֵל.

מַה אֵיִת לָךְ? כִּתְדָא דְתַנִּינָן דְּבִתְרָה: מֵאִימְתֵי פִירוֹת חֵיבִים בְּמַעֲשֵׂרוֹת? הַתְּאֵנִים – מִשְׁיַבְחִילוֹ.

הַלְכָה ב' מֵתַנִּי' מֵאִימְתֵי הַפִּירוֹת חֵיבִים בְּמַעֲשֵׂרוֹת? הַתְּאֵנִים – מִשְׁיַבְחִילוֹ. וְהַעֲנָבִים וְהַבְּאוּשִׁין – מִשְׁחַבְּאִישׁוֹ. הָאוֹג וְהַתּוֹתִים – מִשְׁאִידִימוֹ. וְכַל הָאֲדָמִים – מִשְׁאִידִימוֹ.

הַרְמוּזִים – מִשְׁמִימוֹ. הַתְּמָרִים – מִשְׁיַטִּילוֹ שְׂאוֹר. הַפְּרָסְקִי – מִשְׁיַטִּילוֹ גִידִים. וְהָאֲגֻזִים – מִשְׁיַעֲשׂוֹ מְגוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הָאֲגֻזִים וְהַשְּׁקָדִים – מִשְׁיַעֲשׂוֹ קְלִיפָה.

הַתְּרוּבִין – מִשְׁיַנְקִידוֹ. וְכַל הַשְּׁחוּרִים – מִשְׁיַנְקִידוֹ. וְהָאֲגֻזִים וְהַקְּרָסְטוֹמִלִין, וְהַפְּרִישִׁין, וְהַחֲזָרְדִין – מִשְׁיַקְרָהוּ. וְכַל הַלְבָנִים – מִשְׁיַקְרָהוּ. הַתִּלְתָּן – כִּדִּי שֶׁתַּצְמַח. הַתְּבוּאָה וְהַזֵּיתִים – מִשְׁיַכְנִיסוֹ שְׁלִישׁ.

גְּמָרָא מִשְׁיַבְחִילוֹ – בְּחִילוֹ. רַבִּי חֵיִיא בַר רְוֵא אָמַר: הֵיתָה. כְּמַה דְּתִימַר: **וְגַם נַפְשָׁם בְּחִלָּה בִּי.**

רַבִּי אָבָא בַר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִשְׁאִידִימוֹ פְּנִיָּהֶם.

וְכַל הַתְּאֵנִים פְּנִיָּהֶם מֵאִידִימוֹת? רַבִּי תַנְחוּם בַר מְרִיּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹקַח אַחַת וּמְנִיָּה, אִם בְּשֶׁלָּה כִּתּוּף כִּדִּי מַעַת לְעַת – תְּיִבּוֹת. וְאִם לֹא – פְּטוּרוֹת.

הַעֲנָבִים וְהַבְּאוּשִׁין – מִשְׁיַבְּאִישׁוֹ. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵא – מִשְׁיַקְרָא בְּאוּשָׁה. רַבִּי אִיבּוֹ בַר נַגְרִי, רַבִּי תַנְחוּם בַר עֵילָאִי בְּשֵׁם רַבִּי נַחוּם בַר סִימְאִי: וְהוּא שֶׁתְּהֵא הַרְצָנָה שְׁלֵהֵן נְרָאִית מִבְּחוּץ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּיב יוֹנִיא עַל כִּתְפֵי דְסָבִי וְשִׁמְעִית קָלִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן כִּן אֶלְעָזָר יְתִיב מֵתַנִּי: מַכְנִיסִין כְּמַעֲי מְלַפְפוֹן, וְאִין מַכְנִיסִין כְּמַעֲי אֲבַטִּיחָה.

מַה בֵּין מַעֲי מְלַפְפוֹן לְמַעֲי אֲבַטִּיחָה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַר בְּרַסְנָא: מַעֲי מְלַפְפוֹן – לְאֲכִילָה. מַעֲי אֲבַטִּיחָה – לְזִרְיָעָה. אִם אֶתְּ אוֹמַר כִּן – נְמוּצָתָּ מַכְבֵּד אֶת הַקְּרָקַע בְּשֶׁבֶת.

כָּל הָאֲדִימוֹ – מִשְׁאִידִימוֹ. מִיִּישָׂא תַנִּי: רִימוֹן שְׁנִיקְרָה בּוֹ אֶפִּילוֹ פְּרִידָה אַחַת – כּוּלָּה

[דף ג' ע"א]

חיבור למעשר. אשכול שבישל בו אפילו גרגיר יחידי – כולו חיבור למעשרות. אמר רבי חנינא: פשטו הוא לן כל אותה הנפן כל אותו הרמוז, חזרו ופשטו לן, כל אותה הרוח. רבי יוסי בי רבי בון אומר: כל אותו הכרם.

היה כרם קטן ועשאו גדול, או שהיה גדול ועשאו קטן. כרם אחד ועשאו שנים, שנים ועשאו אחד. שמואל אמר: דלעת שניקרה בבית אביה – כל אותה הגומא אסורה. אף במקבדות תמרה כן? אמר רבי יוסי: שאל יונתן בן הרשא איש גינוסר את רבן גמליאל וחכמים בכבנה, ניקורי רטב באביהן מה הן? אמרו לו: כל אותו הדקל אסור. אמר רבי יוסי: לכן צריכה לשניקרו בולן. שלא תאמר: הואיל ואין דרך הנחש לעשות בו, אני אומר ענן של ציפורים שכן עליהן וניקרו.

רבי יונה בשם רבי שמעון חסידא: ניקורי רטב באביהן – אסור, והרבים נהגו בהן היתר ואינו ניוזקין.

הרימונים – משוימפו. רבי זעירא בשם רבי יסא: משיתמעד האוכל תחת ידיו. רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: משויכניסו מחצה. רבי יונה בעי: דילמא מן רבנין דאגדתא הוא שמע לה (דברים א, כח) **אחינו המסו את לבבנו** – פלגין לרבנו.

התמרים משויטילו שאור. רבי חייא בר ווא אמר: משיתמלא התרין.

רבי יונה בעי: מה נן קיימין? אם פשיתמלא התרין – נובלת היא! אם משתפרוש גרעינה מתוך האוכל – בשלה היא כל צורכה! רבנין דקיסרין אמרו: משוישטחם ויהיו ופות לאכילה.

הפרסקין – משויטילו גידים. רבי זעירא בשם איסי: משויטילו גידים אדומים.

האגוזים והשקדים – משויעשו מגורה. רבי יודה אומר: האגוזים והשקדים משויעשו קליפה. אמרו: בקליפה התחתונה שהיא סמוכה לאוכל. מודים חכמים לרבי יודה באלצרין ובאיפסקטין ובאיצטורובילין – משויעשו קליפה.

תני רבי חיינא בר פפא: הרובין, שילשולן – היא חנטן.

וקל השחורין, כגון ענבי הדם וענבי סנה – משוינקידו. תני רבי חיינא בר פפא: משויעשו נקודות נקודות שחורות.

הפרישין – איספגליון. ולמה נקרא שמן פרישין? שאין לה מין אילן שהוא פריש לקדירה אלא זה בלבד.

וְכָל הַלְבָנִים, כְּגוֹן אֵילִין מְרַפֵּייהָהּ – מְשִׁיקְרִיחוּ. רַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָ אָמַר: מְשִׁיעֵשׂוּ קְרָחוֹת קְרָחוֹת לְכַנּוֹת.

תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי מְשִׁיזְחִילוּ מִיּוֹם. אֲתָא עוֹבְדָא קוּמִי רַבִּי חִינְנָא, וּבָעָא לְמִיעֵבַד כְּרַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָ. חוֹר וְאָמַר: וְכִי מַחְמַת הָאוּכַל הֵן מְקַרְיָהוּתָהּ? לֹא מַחְמַת הַתּוֹלַעַת שְׁיִישׁ בְּהֵן? הַתְּלָתָן – מְשַׁתְּצָמִיחַ. בִּינֵי מַתְנִיתָא: כְּדִי שְׁתַּזְרַע וְתַצְמִיחַ.

כִּיצַד הוּא

[דף ג' ע"ב] בּוֹדֵק? רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: נוֹטֵל מְלֵא קוּמִצוֹ וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסֶּפֶל שֶׁל מַיִם. אִם שָׁקַע רוּבָה – תְּיִיבָתָהּ. וְאִם לֹא – פְּטוּרָהּ.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: מַעֲתָהּ, מַה שְּׁשִׁיקַע – יְהֵא חַיִּיב, וּמַה שְּׁלֹא שִׁיקַע – יְהֵא פְטוּר! אֲלֵא בְרוּב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אֵיתְאָמְרַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְכִינֵי בְרוּב כָּל פְּרִידָה וּפְרִידָה אֵיתְאָמְרַת.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כְּתִיב (דברים יד, כב) עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאוֹת זְרַעְךָ – דְּבַר שֶׁהוּא נִזְרַע וּמְצָמִיחַ. יֵצֵא פְחוֹת מְשָׁלִישׁ – שְׁאִינוֹ נִזְרַע וּמְצָמִיחַ.

רַבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רַבִּי: זֵיתִים וְעֵנָבִים שְׁלֹא הִבִּיאוּ שְׁלִישׁ, אִף הַמְשָׁקִין הַיּוֹצֵא מֵהֵן לְהַכְשִׁיר – אֵינֵן מְכֻשָׁרִים.

רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי חִינְנָא: זֵיתִים מְאִימְתֵי חַיִּיבוֹת בְּמַעֲשָׂרוֹתָהּ? מְשִׁיבְכָר צְמִיּא קִיטָא. לֹא בִּיבְר צְמִיּא קִיטָא – מְשִׁבְכָרוֹ בְּנוֹת שְׁבַע. לֹא בִּיבְרוֹ בְּנוֹת שְׁבַע – מְשִׁיזְרוֹ מְרוּיֹת, שְׁנֵייה שְׁבַמְקָצָה.

רַבִּי לְעֹזַר בִּי רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי תַנְחוּם בַּר חֵייא: מְשִׁיבְכָרוֹ בְּנוֹת שְׁבַע לְבָנוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: וּבְלֵבֶד בְּנוֹת שְׁבַע שְׁבָאוֹתוֹ מְקוּם.

הַלְכָה ג'

מַתְנִי' וּבִיבְרָק, הַקִּישׁוּאִין, וְהַדְּלוּעִין, וְהָאֶבְטִיחִין, וְהַמְלַפְפוֹנוֹת. הַתְּפוּחִים, וְהָאֶתְרוּגִים – חַיִּיבִים גְּדוּלִים וְקַמְטָנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר אֶת הָאֶתְרוּגִים בְּקוּמְטָן.

הַחַיִּיב בְּשָׂקְדִים הַמְרוּרִים – פְּטוּר מִן הַמְרוּקִים. הַחַיִּיב בְּמַתוּקִים – פְּטוּר מִן הַמְרוּרִים.

גְּמָרָא תַמּוֹן תַּנְיִנָן: הַלּוֹקַח שְׂדֵה יָרֵק בְּסוּרְיָא, עַד שְׁלֹא בָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת – חַיִּיב. מְשָׁבָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת – פְּטוּר וְלוֹקַט כְּדָרְכוֹ וְלוֹקַח. וְכֹא אֵת אָמַר הַכִּין?

הַזִּקְיָה אָמַר: בְּשֶׁדָה שֶׁל קִישׁוּאִין וְשֶׁל דִּילוּעִין הִיא מַתְנִיתָא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: אֲפִילוּ תִימַר בְּשֶׁדָה יָרֵק עֲצָמוֹ, עוֹד הוּא יֵשׁ לוֹ גְּבוּל, מְשִׁיבְיָא שְׁלֵשׁ פְּתִילוֹת.

נְהוֹרָאֵי בַר שֵׁינָא אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: תַּפּוּחִים קַמְנִים – פְּטוּרִים. תַּפּוּחִים גְּדוּלִים – תְּחִיבִים. תַּפּוּחֵי מִילֵי מִילָה בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קַמְנִים תְּחִיבִים.

וְדָא מִתְנִיתָא מַה הִיא? מֵאן דְּאָמַר קַמְנִים – בְּמַחְלוּקְתָּ. מֵאן דְּאָמַר תַּפּוּחֵי מִילֵי מִילָה – דְּבַרֵי הַכֹּל. אֲתֵרוּג הַבּוֹסֵר, רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי. וְהַכְּמִים אָמְרִים: פְּרִי. רַבִּי אֵילָא, רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: אֲתֵיא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשִׁטַּת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. בְּמָה דְרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי, כֵּן רַבִּי

[דף ד' ע"א]

שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵינּוּ פְּרִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: כֹּל שֶׁהוּא כְּשֵׁר לְלוּלָב – תְּחִיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת, וְכֹל שֶׁאֵינּוּ כְּשֵׁר לְלוּלָב – אֵינּוּ תְּחִיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת.

הַתִּיבוּן: הֲרֵי הַמְּנוּפָּר, הֲרֵי גְדֹל בְּטַפּוּם, הֲרֵי עֲשׂוּי כְּכַדּוֹר – הֲרֵי הוּא פְּסוּל לְלוּלָב וְתְחִיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת! מִסַּתְבְּרָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹדֵי לְרַבִּי עֲקִיבָה, וְרַבִּי עֲקִיבָה לֹא יוֹדֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹדֵי לְרַבִּי עֲקִיבָה: דְּכַתִּיב וַיִּקְרָא כֵּן, מ: פְּרִי, וְאֵינּוּ פְּרִי. רַבִּי עֲקִיבָה לֹא יוֹדֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲרֵי הַמְּנוּפָּר, הֲרֵי גְדֹל בְּטַפּוּם, הֲרֵי עֲשׂוּי כְּכַדּוֹר – הֲרֵי הוּא פְּסוּל לְלוּלָב וְתְחִיב בְּמַעֲשֵׂרוֹת.

הַתְּחִיב בְּשִׁקְדִים הַמְּרִים – פְּטוּר בְּמַתּוּקִים. קַמְנִים.

הַתְּחִיב בְּמַתּוּקִים – פְּטוּר בְּמְרִים. גְּדוּלִים.

תְּנִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי מִשּׁוּם אָבִיו: שִׁקְדִים הַמְּרִים – הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. וּמַתּוּקִים אֵינָן תְּחִיבִים עַד שֶׁתִּפְרוֹשׁ קְלִיפְתָּן הַחַיּוּצוֹנָה. הוֹרִי רַבִּי תְּנִינָא בְּצִיפּוּרִין כְּהֵדָא דְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי.

בְּמָה הוֹרִי? צִיפּוּרָא אָמְרִי: בְּמְרִים. רַבִּי זְעִירָא אָמַר בְּמַתּוּקִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יְרֵדוּ לְכָאן – נִתְחַיְיבוּ. עָלוּ – כְּבֵר נִפְטָרוּ.

הוֹרִי רַבִּי פִּינְחָס: בֵּינּוּן שְׂרָאָה שְׁלִשָּׁה שְׁפִירְשָׁה קְלִיפְתָּן הַחַיּוּצוֹנָה – שֶׁהוּא תוֹרֵם אֶת כֹּל הַקּוּפָה. אָמַר רַבִּי מְנָא: וּבִלְבַד שְׁלֹא יִתְרוֹם מְקוּפָה עַל חֲבִירָתָהּ.

הַלְבָּה ד'

מִתְנִי' וְאֵיזוּהוּ גּוֹרְנָן לְמַעֲשֵׂרוֹת? הַקְּשׁוּאִין וְהַדְּלוּעִין – מִשְׁיִפְקִיסוּ. וְאִם אֵינּוּ מִפְּקִים – מִשְׁיִעֲמִיד עֲרִימָה.

אֲבַטִּיחַ – מִשְׁיִשְׁלֵק, וְאִם אֵינּוּ מִשְׁלֵק – עַד שִׁיעֲשָׂה מוֹקְצָה.

יָרַק הַנְּאָגָד – מִשְׁיִזְגָד. וְאִם אֵינּוּ אֲזוּגָד – מִשְׁיִמְלֵא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינּוּ מְמַלֵּא אֶת הַכְּלִי – מִשְׁיִלְקוּטָא כֹּל צוּרְפוּ.

הַכְּלָפָה – מְשִׁיחָהּ. אִם אֵינוֹ מְחַפֵּה – מְשׁוּמְלָא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכְּלִי – מְשִׁיחָהּ בְּלִ צוּרְפוּ.

בְּפֶה דְּבָרִים אָמוּרִים?? בְּמִוּלֵיךְ לְשׁוּק. אָבֵל בְּמִוּלֵיךְ לְבֵיתוֹ – אוֹכֵל מִהֶן עָרָאֵי עַד שְׁהוּא מְגִיעַ לְבֵיתוֹ. הַפֶּרֶד, וְהַצְּמוּקִין, וְהַתְּרוּבִין – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה.

הַבְּצָלִים – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּל – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה.

הַתְּבוּאָה – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְמַרְחֵה – מְשִׁיעֵמִיד עָרִימָה. הַקְּטָנִית – מְשִׁיעֵמִידוֹ. וְאִם אֵינוֹ מְכַר – עַד מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִם עַל פִּי שְׁמִירָח – נֹמֵל מִן הַקְּטָנִיעִים וּמִן הַצְּדָדִים וּמִפֶּה שְׁבַתוֹף הַתְּבִין וְאוֹכֵל.

הַיִּין – מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִם עַל פִּי שְׁקִיפָה – קוֹלֵט מִן הַגֶּת הַעֲלִיּוֹנָה וּמִן הַצִּינּוֹר וְשׁוֹתָהּ.

הַשֶּׁמֶן – מְשִׁיעֵמִידוֹ. אִם עַל פִּי שְׁמִירָח – נֹמֵל מִן הַעֲקֵל וּמִן הַמְּמַל וּמִבֵּין הַפְּצִים, וְנוֹתֵן לְחַמִּיטָה וְלִתְרוּף הַתְּמַחֵוּי, אָבֵל לֹא יִתֵּן לְפֶסֶם וְלִקְדִירָה בְּשֶׁחַן מְרוֹתָחִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְכֹל הוּא נֹתֵן, חוּץ מִדְּבַר שְׁיֵשׁ בּוֹ הוֹמֵץ וְצִיר.

גמרא מֵאֵן דּוּ יָרִים פְּקוּסִיָּה, מֵאֵן דּוּ יָרִים שְׁלִקִּיָּה.

הִיָּה מְפַקֵּם רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן, מְשַׁלֵּק רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן – לֹא נִמְבְּלוּ עַד שְׁיַפְקֵם בָּל

[דף ד' ע"ב] צוּרְפוּ, וְיִשְׁלַק בְּל צוּרְפוּ.

פִּיקֵם וְשַׁלֵּק בְּרֵשׁוֹת הַקְּדוֹשׁ וּפְדוּ – פְּטוּר.

אוֹנְדוּ צִינוּק גְּדוֹל לְשָׁדָה, אָבֵל אִם אָנְדוּ צִינוּק קָטָן לְשׁוּק – נִמְבְּלוּ.

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵי: אֲדִיין לֹא נִמְכְּרָה מְלֵאכַת הַשָּׁדָה, וְאֵת אָמֵר הַכִּין? אֵלָּא כִּינִי: אוֹנְדוּ צִינוּק גְּדוֹל בְּשָׁדָה, וְהוּא עֲתִיד לְאוֹנְדוּ צִינוּק קָטָן לְשׁוּק – נִמְבְּלוּ.

הִיתָה כְּלָפָה אַחַת, וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת הַצִּיָּה, כִּיּוֹן שְׁמִילָא חֲצִיָּה – נִמְבְּלָה. בְּדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת אֶת כּוּלָּה – לֹא נִמְבְּלָה עַד שְׁיַמְלֵא אֶת כּוּלָּה.

הֵיוּ שְׁתֵּימִם, וּבִדְעָתוֹ לְמַלְאוֹת שְׁתֵּיהֶן – לֹא נִמְבְּלוּ עַד שְׁיַמְלֵא אֶת שְׁתֵּיהֶן. בְּפֶה דְּבָרִים אָמוּרִים?? בְּמִוּלֵיךְ לְשׁוּק. אָבֵל בְּמִוּלֵיךְ לְבֵיתוֹ – אוֹכֵל מִהֶן עָרָאֵי עַד שְׁהוּא מְגִיעַ לְבֵיתוֹ.

מֵה בֵּין הַמִּוּלֵיךְ לְשׁוּק מֵה בֵּין הַמִּוּלֵיךְ לְבֵיתוֹ? בְּשַׁעָה שְׁהוּא מוּלֵיךְ לְבֵיתוֹ – בְּדְעָתוֹ הַדְּבַר תְּלוּי. וּבְשַׁעָה שְׁהוּא מוּלֵיךְ לְשׁוּק – לֹא בְּדְעָתוֹ הַדְּבַר תְּלוּי, בְּדְעָת הַקְּלוּחוֹת הַדְּבַר תְּלוּי, שְׁמָא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְנִמְבְּלוּ מִיָּד.

תְּנִי: מִשְׁיַעְמִיד עֲרִימָה. בְּרֵאשׁ גַּג. רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: הָא בַשְּׁדָּה – לֹא? אָמַר רַבִּי הֵינְנָא דְרוּבַה: אֲתָא מִימַר לָךְ, אֲפִילוּ מִשְׁיַעְמִיד עֲרִימָה בְּרֵאשׁ גַּג.

הַבְּצָלִים מִשְׁיַעְמִידוֹ. מִן דִּי יָרִים פּוֹדָגְרָה.

תְּבוּאָה מִשְׁיַתְּמָרָה. רַבִּי הֵנְנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִן דִּי יִשְׁפֹּר אַפּוּי דְכַרְיָה. וְהָא תְּנִי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר סִיסִין: מֵאִימְתִי הוּא

[דף ה' ע"א]

תוֹרֵם אֵת הַגּוֹרֵן? מִשְׁתִּיעֵקֶר הָאֵלֶּה. פֶּאן – בְּשֵׁישׁ בְּדַעְתּוֹ לְמַרְתָּ. וְכֵאן בְּשֵׁאִין בְּדַעְתּוֹ לְמַרְתָּ.

תְּנִי: אֲכַל כּוֹבֵר הוּא מְקַצָּת, וְתוֹרֵם מִן הַכּוֹבֵר עַל שְׂאִינוֹ כּוֹבֵר. אָמַר רַבִּי אֵילָא: שְׁבִין דְּרָף בְּעַלֵי בְּתִים לְהִיּוֹת מְכַנְּסִין לְתוֹף בְּתִיָּהֶן. מֵאִי טַעְמָא? (ישעיה ל, כד) וְהָאֵלֶּפִים וְהָעֵרִים עֲבָדֵי הָאֲדָמָה, בְּלִיל חֲמִיץ יֵאָכְלוּ.

כְּבֵר בְּרִשׁוֹת הַהֶקְדֵּשׁ וּפְדִיּוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא יֹכֹל לֹכֵל מִמּוֹנֵי עֲרָאֵי, וְעַכְשָׁיו אֵינּוּ יֹכֹל לֹכֵל מִמּוֹנֵי עֲרָאֵי – כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה מְעֻשָׂה בְּרִשׁוֹת הַהֶקְדֵּשׁ וְהוּא חַיִּיב.

הַחַיִּיב רַבִּי הֵינְנָא: שִׁילָה וְקִיפָה בְּרִשׁוֹת הַהֶקְדֵּשׁ – פְּטוּר. אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: תַּפּוֹן – אֵי אִיפְשָׁר לֹא שְׂלָא יִכְבוֹשׁ וְשְׂלָא לְשַׁלּוֹק. בְּרֵם חֵכָא אִיפְשָׁר לֹא שְׂלָא לְמַרְתָּ. דְּאָמַר רַבִּי אֵילָא: וְהָאֵלֶּפִים וְהָעֵרִים וְגוֹמֵר.

תְּנִי: אֲכַל קוֹלֵט הוּא מִתַּחַת הַכְּבֵרָה וְאוֹכֵל. רַב חֲסֵדָא אָמַר: שֶׁהֵן מְחוּסְרִים לְרוּחָה. רַבִּי אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי יִסָּא: שֶׁהֵן מְחוּסְרִים

[דף ה' ע"ב] נִיחָה. וְהַתְּנִינָן: הֵיִין – מִשְׁיַקְפָּה! מֵאֵן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּסְרִים נִיחָה – נִיחָה. מֵאֵן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּסְרִים לְרוּחָה – מְחוּסְרִים הוּא בְּשִׁמְרִיּוֹ.

הַחַיִּיב רַבִּי בְּנִימֵן בַּר גִּידֵל: וְהַתְּנִינָן: הַשְּׁמֵן – מִשְׁיַרֵּד לְעוֹקָה. מֵאֵן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּסְרִין נִיחָה – נִיחָה. מֵאֵן דְּאָמַר שֶׁהֵן מְחוּסְרִין לְרוּחָה – מְחוּסְרִים הוּא לְחֻצִיל.

הִיָּה אוֹכֵל וְחֻשְׁיָה לִילֵי שַׁבָּת, אוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְאָדָם אַחֵר – לֹא נִטְבָּלוּ. רַבִּי יִרְמְיָה סָבַר מִימַר: בְּנִתּוֹן בְּחֻמִּיטָה וּבְתַמְהוּיָה. אֲכַל בְּנִתּוֹן בְּצִלּוֹחִית – נִטְבָּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲפִילוּ בְּנִתּוֹן בְּצִלּוֹחִית – לֹא נִטְבָּל. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה: וְאֵין שַׁבָּת טוֹבְלָתָּ? אָמַר לֵיהּ: וְאֵין מִקָּח טוֹבְלָתָּ? אָמַר לֵיהּ: כִּתְהֵיא דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעוּרֵי: אַף מַה שֶּׁבְּלָגִין – לֹא נִטְבָּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַחְזִירוֹ, בְּדַכְּרָה שְׂלָא נִגְמָרָה מְלֹאכְתּוֹ.

הייליה דרבי ירמיה מן הדא: ועוד אמר רבי ליעזר: עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית, ואומר: "מיפן אני אוכל למחר". לא אמר אלא בשביעית, הא שאר שני שבוע – לא.

מה עבד ליה רבי יוסי? להחזירו למקומו אי אתה יכול, שהוא עושה מוקצה. לפיכך נמבל.

מתניתא פליגא על רבי יוסי! אין עראי לשבת! פתר לה: ובלבד דבר שיש לו מוקצה.

על דעתיה דרבי ירמיה לא שנייא, היא דבר שיש לו מוקצה, היא דבר שאין לו מוקצה.

רבי מנא בעי: היתה צלוהית מליאה ונתונה בין פצים לחבירו – נמבלה? או מאחר שהיא נתונה במקום שלא נגמרה מלאכתו – לא נמבלה?

עד היכן? רבי יודה בר פזי, רבי סימון בשם רבי יוסי בר הנינא: עד כדי שיהא נתון ידו לתוכה והיא נכוית. הפל מודים

[דף ו' ע"א]

בכלי שני – שהוא מותר. מה בין כלי ראשון מה בין כלי שני? אמר רבי יוסי בי רבי בון: כגון – היד שולטת, וכגון – אין היד שולטת.

אמר רבי יונה: כגון וכגון אין היד שולטת. אלא עשו הרחקה לכלי ראשון, ולא עשו הרחקה לכלי שני.

אמר רבי מנא: ההין פינכא דאוריזא – מסייע לאבא. ההין פינכא דגריסא – מסייע לאבא. דאת מפני ליה מן אתר לאתרי, ועד כדון הוא רתח.

מהו ליתן תבלין מלמטון, ולערות עליהן מלמעלן? רבי יונה אמר: אסור, ועירווי – בכלי ראשון הוא.

הייליה דרבי יונה מן הדא: אחד שבישל בו, ואחד שעירה לתוכו רותח. וכא הוא אמר הכין.

אמר רבי יוסי: תמון – כלי הרם בולע. תבלין – אינן מתבשלין.

התיב רבי יוסי בי רבי בון: והתני: אף בכלי נחושת כן! אית לה מימר כלי נחושת בולע?

מהו לערות עם תקילוח? אמר רבי חנינה בריה דרבי הלל: מהלוקת רבי יונה ורבי יוסי.

רבי יצחק בר גופתה בעי קומי רבי מנא: עשה כן בשבת – חייב משום מבשיל? עשה כן בכשר וחקל – חייב משום מבשיל? אמר ליה: כפי דאמר רבי זעירא: איזו חלומ ברור? כל שהאור מחלף

תחתיו, וכא, איזו תבשיל ברור? כל שהאור מחלף תחתיו.

על דעתיה דרבי יודה, מלח – בציר. יין – כחומין.

הלכה ה' מתני' העגול – משניחליקנו.

מִסְכַּת פְּרָה פְּרָק שִׁישִׁי

א. ההולך לקדש - הרי זה נוטל מפתח ופותח, וקרדם וחופר, וסלם ומוליך ממקום למקום - כשר, מפני שהוא עוסק עם הקדוש. ואם משהוציא את האפר, הגיף את הדלת אחריו - פסול, מפני שעושה עמה מלאכה. קרסם עלי זית, אם בשביל שיכניס בשפופרת - כשר. אם בשביל שלא תחזיק אפר הרבה - פסול. זקפה בארץ או שנתנה לעומדין בצדו, אם יש שם שומרים - כשר. אם אין שם שומרים - פסול. נטל את האפר וראוהו שהוא מרבה, והחזירו - כשר. נתן את האפר, וראוהו שהוא מרבה - נוטל הימנו והולך ומקדש למקום אחר. נשכה הרוח את האפר ונתנו על גבי המים, מנגב ומקדש בו - כשר. נתנה לקדש; רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: מנגב ומקדש. וחכמים אומרים: כל שנגע במים - אין מקדשין בו.

ב. זלף בידו וברגלו ובחריטין של שקת - פסול, מפני שלא נתמלא בכלי. אבל חבית שגשבה וזלפה בידו וברגלו, ובחריטין של שקת - כשר, מפני שנתמלא בכלי. נתן את האפר ואחר כך נתן את המים - פסול ורבי שמעון מכשיר. ומודה רבי שמעון, שאם נתן את המים ואחר כך נתן את האפר, וראה שהוא מרבה, והוסיף עליו מים אחרים - צריך קדוש שני, שאין מי חטאת עושין מי חטאת אלא עם מתן אפר.

ג. היה עומד ומקדש והרתיח, או שערף, או שדחאו חברו, או שדחתו הרוח, ובא אחר וקדש - הרי זה פסול, שנאמר (במדבר יט, יז): "ולקחו לטמא" - עד שיהא מתכוון למלוי לקדוש ולהזאה. מלא לעצמו באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו; קדש לעצמו באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. מלא לאחר באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. קדש לאחר באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - כשר. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שיש שם שומרים! אין שם שומרים - קדוש לאחרים כקדוש לעצמו.

מלא לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. ובשני קדושין - פסול. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת - שניהן פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לאחר בשתי ידיו כאחת, בין בקדוש אחד בין בשני קדושין - כשר. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת - הקדוש כשר והמלוי פסול. זה הכלל: כל מלאכה שיש עמה מלוי, בין לו ובין לאחר - פסול. וכל מלאכה שאין עמה מלוי - שלו פסול ושל אחר כשר.

ד. כל דבר שבידו ועשה מלאכה, בין שיש שם שומרים ובין שאין שם שומרים - פסול. כל דבר שבידו ולא עשה מלאכה, אם יש שם שומרים - כשר. אין שם שומרים - פסול. מלא לו ולאחר בשתי ידיו כאחת - בלן פסולין. קדש לו ולאחר בשתי ידיו כאחת, שלו - פסול. ושל חברו - כשר. קדש לו ומלא לאחר בשתי ידיו כאחת - שניהם פסולין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו כאחת - שלו פסול ושל אחר - כשר. מלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון - פסול. והשני - כשר. קדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון - כשר. והשני - פסול. קדש ומלא לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה - שניהם כשרין. מלא וקדש לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה - שניהם פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, קדש לאחר בשתי ידיו זה אחר זה, מלא וקדש, קדש ומלא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה - כשרים. מלא לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה, שלו - פסול. ושל חברו - כשר. ושל אחר, קדש לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה - שניהן כשרין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, שלו - פסול. ושל חברו - כשר. קדש לו ומלא לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה - שניהן כשרין.

תחלה ואחר כך מלא את של חטאת, בין שמלא את של חטאת תחלה ואחר כך מלא את שלו - שלו כשר. נתן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו, ואם נתן של חטאת לאחריו - פסול.

ד. המוליך את החבל לבעלים, כדרכו - כשר. ושלא כדרכו - פסול. הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלשה רגלים ליבנה, ברגל השלישי הכשירו להן. אמר להן רבי יוסי: לא לזה הורו, אלא למעלה את החבל וחזר וכןנו באחרונה הורו לו, שהוא כשר לשעבר, ופסול לעתיד לבא.

ה. מי שהיה הוא ומימיו באהל המת ומימיו מקפין צמיד פתיל, הוא בפנים ומימיו מבחוץ, כשם שהוא טמא - כך מימיו טמאין. הוא מבחוץ ומימיו מבפנים, כשם שהוא טהור - כך מימיו טהורין. אמר רבי שמעון: ולזה אומרין: 'שמור עצמך! שיהו מימיה טהורין'.

ו. מי שהיו מימיו על כתפיו - ומאנה בפניו, וחקצה בפניו, והרצה סלע לאחר, והרצה דרך לאחר. אם עמד - פסול. אם לא עמד - כשר. אמר רבי יהודה: זה הכלל: דבר שהוא משום מלאכה, בין שעמד ובין שלא עמד - פסול. דבר שאינו משום מלאכה: עמד - פסול. לא עמד - כשר.

ז. רבי אליעזר אומר: המוסר את מימיו לטמא, ועשו בעלים מלאכה - פסולין. רבי יהודה אומר משמו: עשה טמא מלאכה - כשרין, מפני שהן ברשות הבעלים. עשו הבעלים מלאכה - פסולין, מפני שהן ברשות הטמא.

ח. רבי יוסי אומר: הפורץ על מנת לגדר, והתנה עמו, אף על פי שגדר - כשר. וכן היה רבי יוסי אומר: האוכל על מנת לקצץ, והתנה עמו, אף על פי שקצץ - כשר.

ט. השורף את הפרה, ופרים, והמשלח את השעיר - מטמאין בגדים. פרה ופרים ושעיר המשלח עצמן - אין מטמאין בגדים. אבל

ה. מלא לי ואמלא לך - האחרון כשר. קדש לי ואקדש לך - הראשון כשר. מלא לי ואקדש לך - שניהם פסולין. קדש לי ואמלא לך - שניהם כשרים. מלא לי ואמלא לך. קדש לי ואקדש לך - כולן פסולין. מלא לי ואמלא לך. אקדש לך וקדש לי - הראשון והאחרון פסולין, והאמצעים - כשרין. קדש לי ואקדש לך, מלא לי ואמלא לך, הראשון והאחרון - כשר. והאמצעים - פסולים. קדש לי ואקדש לך, אמלא לך ומלא לי. הראשון והאחרון - כשר. והאמצעים - פסולין. מלא לי ואקדש לך. קדש לי ואמלא לך - אינו כשר אלא האחרון. מלא לי ואקדש לך. אמלא לך וקדש לי - כולן פסולין. קדש לי ואמלא לך. מלא לי ואקדש לך - אין כשר אלא ראשון. קדש לי ואמלא לך. אקדש לך ומלא לי - כלם כשרים. ואם יש שם שומרין - כולן כשרים.

מסכת פרה פרק שביעי

א. מלא חמש חביות לקדש לאחר, היה מוציא כל אחת ואחת ושופך, אם משהוציא הגיף את הדלת אחריו - פסול, מפני שעושה עמו מלאכה. ואם יש שם שומרין - לא פסול אלא מה שבדור בלבד. לקדשם חמשה קדושין, היה מוציא לכל אחד ואחד, ושופך את האחרונה והגיף את הדלת אחריו, בין יש שם שומרין בין אין שם שומרין, זו שהגיף את הדלת עמה - פסולה, וזו שלא הגיף את הדלת עמה - כשרה.

ב. היתה חביתו מנחת לפניו, ואמר לו חברו: תן לי, ונתן לו - שניהן פסולין. ואם אמר לו: 'טול לך!' - שלו - פסול. ושל חברו - כשר. היו לפניו שתי חביות, ואמר לו לחברו: 'תן לי!' ונתן לו, שלו - פסול. ושל אחר - כשר. ואם אמר לו: 'טול לך' - שניהן כשרין.

ג. הממלא לו ולחטאת, ממלא את שלו תחלה ואחר כך ממלא את של חטאת. היה מבקש לשתות, ואי אפשר לו אלא אם כן היו שניהן באיסל, בין שמלא את שלו

מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: פְּרָה, וּפְרִים הַנְּשָׁרְפִים – מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין. שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח – אֵין מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: פְּרָה מְטַמְּאָה אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין, שְׁהֵיִתָּה לָּהּ שְׁעַת הַכֶּשֶׁר. פְּרִים הַנְּשָׁרְפִים וּשְׁעִירֵים הַנְּשָׁרְפִים – אֵין מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין, שְׁלֹא הֵיִתָּה לָהֶם שְׁעַת הַכֶּשֶׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: פְּרָה, כִּיּוֹן שְׁשַׁחְטָהּ – מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא, כְּאַפְרָה.

מִסְכַּת פְּרָה פְּרָק שְׁמִינִי

א. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: מְטַמְּאִיף לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתִי. כִּיצַד? גִּסְטְרָא שְׁהִיא מְלֵאָה מְשַׁקִּין טְהוּרִים, וְגִסְטְרָא טַמְּאָה כְּפוּיָה עַל פִּיהָ, צָפוּ מְשַׁקִּין מִן הַתַּחְתּוֹנָה, נִטְמָא בְּאוֹיר הָעֲלִיוֹנָה, וְחִזְרוּ וְטַמְּאוּ אֶת הַתַּחְתּוֹנָה, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מְטַמְּאִיף לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתִי:

ב. זָב שֶׁיֵּשֵׁב עַל גְּבִי אֶבֶן מְסָמָא, אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין שְׁתַּחֲתוּ – טְהוּרִין. מִשְׁכַּב וּמוֹשָׁב שְׁתַּחֲתוּ – טַמְּאִים. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מְטַמְּאִיף לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתִי:

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: מְטַמְּאִי מְטַמְּאִיף לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתִי. כִּיצַד? קַעֲרָה וְאַחֲרָיו טַמְּאִין, וְנִתְּנָה עַל גְּבִי טַבְּלָא, וְכִכֵּר שֶׁל תְּרוּמָה עַל גְּבִי הַטַּבְּלָא, וְצָפוּ מְשַׁקִּין מִתּוֹכָהּ וְנִגְעוּ מְאַחֲרֶיהָ, נִטְמָאוּ תַּחֲתֶיהָ וְטַמְּאוּ אֶת הַכֶּכֶר, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מְטַמְּאִי לֹא טַמְּאוּנִי וְאַתָּה טַמְּאֵתִי. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַמְּאֵתִי. כִּיצַד? טְבוּל יוֹם שֶׁהִיָּה בִּידוֹ קִמַּח שֶׁל תְּרוּמָה, וּמְשַׁקִּין שֶׁל חֲלִין טְהוּרִין, וּבִלְלֵן זֶה בְּזָה – טַמְּאִין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַמְּאֵתִי:

ד. קִדְרָה שֶׁהִיא מְלֵאָה מְשַׁקִּין טְהוּרִין וְתִרְמוּסִין טַמְּאִין פְּחוּתִין מְכַבִּיצָה נִתּוּנִין בְּתוֹכָהּ. נִפְתַּחוּ וְנִעְשׂוּ כְּבִיצָה – טַמְּאִין. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַמְּאֵתִי. טְהוּר שְׁנַפֵּל עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לֹגִין מִים שְׂאוּבִין,

אֶפְלוּ הוּא טְהוּר וְהֵן טְהוּרִין – טַמְּאוּהוּ וְנִטְמְאוּ. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַמְּאֵתִי:

ה. וַיֵּשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַהַרְתִּיו. כִּיצַד? מְטַלֵּית שְׁטֵלָאָה עַל הַקֶּפֶה מְטַמְּאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָד. הַפְּרִישָׁה מִן הַקֶּפֶה – הַקֶּפֶה מְטַמְּאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָת, וּמְטַלֵּית טְהוּרָה. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְּאִי וְטַהַרְתִּיו:

ו. וַיֵּשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אָמַר טְהַרְנִי וְטַמְּאֵתִי. כִּיצַד? מְקוּהָ שֵׁישׁ בֵּה אַרְבַּעִים סָאָה מְכֻנּוּת, יָרֵד וְטַבַּל בְּתוֹכָהּ – הוּא טְהוּר, וּמְקוּהָ – טַמְּאָה. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטַמְּאֵתִי.

ז. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטַהַרְתִּיו. כִּיצַד? תְּבֵה שֶׁהִיא טַמְּאָה מְדֻרָס, וְהִבִּיא מְסַמֵּר שֶׁהִיָּה טַמְּאָה, וְקִבְעוּ בֵּה – טְהוּרָה הַתְּבֵה וְטְהוּרָה הַמְסַמֵּר, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטַהַרְתִּיו: טְהוּר שֶׁהִיָּה עַל הַטַּמְּאָה – טְהוּר הַמְּזָה וְנִטְהַר הַטַּמְּאָה, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטַהַרְתִּיו. שְׁלֹשָׁה מְקוּאוֹת, בְּזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה מִים שְׂאוּבִין, וְשְׂאוּבִין מִן הַצֵּד, יָרְדוּ שְׁלֹשָׁה וְטַבְּלוּ בֵּהֶן וְנִתְעַרְבוּ – הַמְקוּאוֹת טְהוּרִין וְהַטְּבוּלִין טְהוּרִין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהַרְנִי וְטַהַרְתִּיו:

מִסְכַּת פְּרָה פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. כָּל הַנְּהָרוֹת כְּשֵׁרִין לְקֹדֵשׁ בָּהֶם מִי חֲטָאֵת. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּמַעְיָן הַיּוֹצֵא מִמְּקוֹם אֶחָד, וּמִתְפַּרֵּד לְשֵׁנֵי מְקוּמוֹת, וְחִזְרוּ וּמִתְעַרְבּ בְּמִקּוֹם אֶחָד – כְּשֵׁר. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְמַלָּא אָדָם תְּבִית מִמַּעְיָן זֶה, וְחִבִּית מִמַּעְיָן זֶה, וְנִתְּנָן בְּשִׁקְתָּ אֶחָת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְמַלָּא אָדָם צְלוּחִית מְחִבִּית זֶה וְצְלוּחִית מְחִבִּית זֶה, וְנִתְּנָן בְּשִׁקְתָּ אֶחָת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יוֹדֵת הַצֵּלָמִין – פְּסוּלָה, מְפָנִי

שְׁכַזְבָּה בְּשַׁעַת פּוֹלְמוֹס. אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא כָּל מִימֵי בְּרֵאשִׁית כְּזָבוּ בְּשַׁעַת פּוֹלְמוֹס. שְׁלוּחַ הַיְתָה נְמִלָּה מֵהֶלְכֶת בּוֹ. מַעֲיֵן שְׁהִיָּה יוֹצֵא בְּשִׁנָּה זוֹ מִצַּד זוֹ וְשִׁנָּה אַחֲרַת מִצַּד זֶה, אוֹ שֶׁהוּא רִבָּה מִמֹּת הַגְּשָׁמִים וּמִתְמַעֵט בִּימּוֹת הַחֶמֶה - כְּשׁוֹר:

ב. הַכֹּל שׁוֹיֵן בְּבֵאֵר שִׁירַד לְתוֹכָהּ שֶׁטָּף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים, שֶׁהוּא צְרִיף לְהִמְתִּין עַד שִׁיחֲזֹרוּ הַמַּיִם לְכַמּוֹת שְׁהִיּוּ. מַעֲיֵן שִׁיִּצֵּא בַתְּחִלָּה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: צְרִיף לְבָרֵר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵין צְרִיף לְבָרֵר. הַיְתָה חֲבִיתוֹ מִנְחַת לְפָנָיו וְיָרַד לְתוֹכָהּ שֶׁטָּף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - פְּסוּלָה. (יָרַד לְתוֹכָהּ טַל - פְּסוּל). יָרַד לְתוֹכָהּ טַל בְּלִילָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנְיַחְנָה בַּחֶמֶה וְהֵטַל עוֹלָה. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵין הֵטַל עוֹלָה אֲלָא מִן הַפְּרוֹת בְּלָבָד:

ג. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן מִי מַעֲיֵן וּמִי מְקוּהָ וּמִי פְרוֹת, אִם רוֹב מִי חֲטָאת - מְטַמְּאִין בְּמִשְׁאָא, אִם רֹב מִי פְרוֹת - אֵין מְטַמְּאִין בְּמִשְׁאָא, מַחֲצָה עַל מַחֲצָה - מְטַמְּאִין בְּמִשְׁאָא. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - פְּסוּל לְהַזּוֹת מֵהֵן. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדַבְּרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַזֵּאָה כָּל שֶׁהוּא - כְּשֵׁרָה, חֲצִיָּה מִן הַכֶּשֶׁר וְחֲצִיָּה מִן הַפְּסוּל - הַזֵּאָה מְטַהֶרֶת בְּכֹל שֶׁהוּא:

ד. נָפַל לְתוֹכָן עֶכְשׁוֹב, שׁוֹבְאִי, כּוֹבְאִי, דָּג, וְצַפְרָדַע, וְנִתְבַּקְּעוּ וְנִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִין. לֹא נִתְבַּקְּעוּ וְלֹא נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - כְּשֵׁרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְבַּקְּעוּ וְלֹא נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹרִיין. וְהַכֹּל מוֹדִים בַּחֲנֹב - שֶׁהוּא פְּסוּל, שֶׁהוּא מוֹרֵר. וְהַכֹּל מוֹדִים בְּכִיקְעִינָה - שֶׁאֵינָה פּוֹסֶלֶת. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּנַחֲשׁ, וְכַדְּבָרֵינוּ אֲנִי מוֹרִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא אֵין דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּפָרָה אֲלָא לְהַקֵּל, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשִׁישְׁתָּה - פְּסוּל מִפְּנֵי מִשְׁקָה פְּיוֹ, וְאִם גְּרֵגֵר - כְּשׁוֹר:

ה. מִי חֲטָאת שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֶמֶת עֲצָמָן - כְּשֵׁרִין. נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֶמֶת עֲשָׂן, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן סָטִיס, קוֹץ, וּפּוּאָה - פְּסוּלִין. זֶה הַכֹּל: כָּל הַפּוֹסֵל בְּשִׁנּוּי מִרְאֵה בְּמַעֲיֵן - פּוֹסֵל בְּצִלּוּחִית. אֶפְרַיִם חֲטָאת שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֶמֶת עֲצָמָן וּמִחֶמֶת עֲשָׂן - כְּשׁוֹר. נִשְׁתַּנּוּ מִחֶמֶת אֲבָק, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן סִיד וְגַפְסִית - פְּסוּל. מִי חֲטָאת שֶׁהִגְלִידוּ וְחֲזָרוּ וְנִמּוּחוּ - כְּשֵׁרִים. הַמְחִזֵּן בְּאוּר - פְּסוּלִין. וּבַחֶמֶה - כְּשֵׁרִין. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּק: דְּבַר שְׁמַטְמִינִים בּוֹ לְשַׁבַּת - כְּשֵׁרִין, וְדְבַר שְׁאִין מְטַמְּינִים בּוֹ לְשַׁבַּת, לְחֲטָאת - פְּסוּלִין. הַמַּיִם הַנִּמְשָׁכִין - כְּשֵׁרִין. וְהַנְּזָרְקִין - פְּסוּלִין:

ו. לֹא יֵטוּל אָדָם מִי חֲטָאת וְאֶפְרַיִם חֲטָאת וְהוּא רוֹכֵב עַל גְּבֵי חֲבֵרוֹ, אוֹ עַל גְּבֵי בַּהֲמָה, מְקוֹם שֶׁאֵין רִגְלָיו נוֹגְעוֹת בְּאָרֶץ. אֲבָל מַעֲבִירֵן הוּא בְּגֶשֶׁר וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ. אֶחָד הִירְדָן וְאֶחָד כָּל הַנְּהָרוֹת. חֲנִינָא בֵּן עַקְבִּיאַ אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ אֲלָא בִירְדָן לְבַד.

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָק עֲשִׂירִי

א. מִי חֲטָאת וְאֶפְרַיִם חֲטָאת הַמְקַדְּשִׁין, בֵּין טְמֵאִין וּבֵין טְהוֹרִין - מְטַמְּאִין אֶת הַיְדִידִים לְתֵרוּמָה, בְּמַגֵּעַ וּבְמִשְׁאָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֵּן נוּרִי אוֹמֵר: מִי חֲטָאת שֶׁנִּשְׁטַמְּאוּ - הָרִי הֵן כְּאֶפְרַיִם מְקַלָּה. אֶפְרַיִם כְּשֵׁר שֶׁנִּתְעַרַב בְּמַיִם פְּסוּלִין - מְטַמְּאִין אֶת הַכֶּהֵן וְאֶת הַתְּרוּמָה. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: מְטַמְּאִין הֵן מִשׁוּם מִשְׁקָה.

ב. כָּל הָרְאוּי לִיטְמָא טְמֵא מַת, אֶפְלוּ טְמֵא - אֵינּוּ מְדָף, וְכָל שֶׁאֵינּוּ מְדָף לְתֵרוּמָה - אֵינּוּ מְדָף לְחֲטָאת. וְלֹא חִדְּשׁוּ טְמֵאָה בְּחֲטָאת; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲשֵׂה בְּשִׁמְעִיָּה אִישׁ כֶּפֶר עוֹתָנִי, שֶׁהִיָּה בִּידוֹ לְגִין מְלֵא מִי חֲטָאת, וְהִגִּיף אֶת הַדֵּלֶת שֶׁמִּפְתַּח טְמֵא טְמֵא-מַת תְּלוּיָהּ בָּהּ, וּבָא וְשָׂאֵל אֶת רַבֵּן יוֹחָנָן בֵּן זְכַאִי, וְאָמַר לוֹ: שְׁמַעִיָּה! צֵא וְהַזֵּה אֶת מִימִיךָ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֶפְלוּ טְהוֹר יֵשׁ לּוֹ מְדָף. וּמַעֲשֵׂה בְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שֶׁהִיָּה מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר לוֹ: הַטְּהוֹר לְחֲטָאת שֶׁהִסִּיט אֶת הַמִּפְתָּח שֶׁהוּא

ה. קָלַל שֶׁל חֲטָאת וְלָגִין שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּגְעוּ וְזֶה בְּזֶה - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. בְּשֵׁתֵי יָדָיו - שְׁנִיחֵן טְמֵאִין. בְּשֵׁנֵי נִירוֹת - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁל חֲטָאת - טְמֵא, שְׂרָבִי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: זֶה הַכֶּלֶל, כָּל הַמְטַמֵּא מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ - מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא, וְכָל שְׂאִינוּ מְטַמֵּא מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ - אִינוּ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא:

מִסְכַּת פְּרָה פָּרָק אֶחָד עָשָׂר

א. אֲזוּב הַמְכָשֵׁר וְכֵלִים הַטְּהוּרִים לְחֲטָאת - נִצּוּלִין בְּצִמְד פְּתִיל. כָּל סֶפֶק טְהוּר לְתְרוּמָה - טְהוּר לְחֲטָאת. כָּל הַתְּלוּי לְתְרוּמָה - נִשְׁפָּךְ לְחֲטָאת. וְאִם עָשָׂה עַל גְּבִי טְהוּרֵת תְּלוּיֹת, חוּץ מִן הַיָּדִים, מִפְּנֵי שֶׁסֶפֶק מִים - טְהוּר. הֶרְעָדוֹת - טְהוּר לְתְרוּמָה וְטְמֵא לְחֲטָאת. הֶרְפָּפוֹת - טְהוּרוֹת לְקֹדֶשׁ לְתְרוּמָה וְלְחֲטָאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֶרְעָדוֹת - טְמֵאוֹת לְחֲטָאת וְטְהוּרוֹת לְקֹדֶשׁ וְלְתְרוּמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אִף אֲנִי כֹךְ אֲמַרְתִּי, אֲבָל חֲבֵרֵי גְזֵרוֹ עָלַי שְׂאֵהִיָּה מוֹדָה בָּהֶם בְּטְהוּרָה:

ב. דְּבִלָּה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹךְ מִי חֲטָאת, נִטְלָה וְאֲכָלָה, אִם אֵין בָּהּ כְּבִיצָה בֵּין טְהוּרָה בֵּין טְמֵאָה - טְהוּר. אִם יֵשׁ בָּהּ כְּבִיצָה, בְּטְמֵאָה - טְמֵא, וּבְטְהוּרָה - טְהוּר, שְׂאֵם כֵּן אֵין טְהוּרָה לְחֲטָאת, שְׂאֲנִי אוֹמֵר: נְטֵמָה הַמְזָה בְּמִים וְחֹזֵר הַמְזָה וְטְמֵא אֶת הַמִּים. נְטֵמָה הָאֲזוּב וְחֹזֵר הָאֲזוּב וְטְמֵא אֶת הַמִּים. אָמַר רַבִּי מְאִיר: בְּמָה דְּבָרִים אָמורִים? בְּזִמְן שֶׁתְּחַבֵּה בְכוּשׁ אוּ בְקִיסָם, אֲבָל נִטַּל בְּיָדוֹ - נְטֵמָה וְטְמֵא אֶת מִי חֲטָאת. רַבִּי יוֹסֵי שְׁמַעוֹן אוֹמֵרִים: אֵין הַטְּהוּר לְתְרוּמָה מְטַמֵּא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפֶר חֲטָאת, וְאֶת הַמְזָה מִי חֲטָאת:

ג. כָּל הַטְּעוֹן בִּיאַת מִים, בֵּין מִדְּבַרֵי תוֹרָה בֵּין מִדְּבַרֵי סוֹפְרִים, קֹדֶם לְבִיאָתוֹ בְּמִים - מְטַמֵּא אֶת מִי חֲטָאת, וְאֶת אֶפֶר חֲטָאת, וְאֶת הַמְזָה מִי חֲטָאת בְּמַגֵּעַ וּבְמַשָּׂא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי טְרַפּוֹן: נוֹטַל טְמֵא כֵלִים הַטְּהוּרִים לְחֲטָאת בְּאֶסֶל וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ:

טְהוּר לְתְרוּמָה, מֵהוּ, טְמֵא אוּ טְהוּר? אָמַר לוֹ: טְמֵא. לְמָה? שְׂמֵא הֵיִתָּה בָּהּ טְמֵאָה יִשְׁנָה, אוּ שְׂמֵא יִשְׁכַּח וְיִסִּיט אֶת הַדְּבַר הַטְּמֵא. אָמַר לוֹ: וְכִי אִינוּ אֵלָא שְׁהִסִּיטוּ, אֲבָל נִרְאִין דְּבָרִיךְ בְּדָבָר הָרְאוּי לְטְמֵא מְדָרְס, שְׂמֵא הֵיִתָּה בָּהּ טְמֵאָה יִשְׁנָה, אוּ שְׂמֵא יִשְׁכַּח וְיִסִּיט אֶת הַדְּבַר הַטְּמֵא. הַשִּׂיאוּ לְדָבָר אַחֵר, אָמַר לוֹ: יִשְׁמַעְאֵל אַחִי! הֵיאֵךְ אֶתָּה קוֹרָא "כִּי טוֹבִים דוֹדִיךְ מֵיִין" (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ב), אוּ "כִּי טוֹבִים דוֹדִיךְ מֵיִין".

אָמַר לוֹ: טוֹבִים דוֹדִיךְ מֵיִין. אָמַר לוֹ: אֵין הַדְּבַר כֵּן, שְׁהֵרִי חֲבָרוּ מִלְּמַד עָלָיו - "לְרִיחַ שְׁמֵיךְ טוֹבִים". וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַטְּמֵא - מְדָף, וְהַטְּהוּר - אִינוּ מְדָף. הַטְּמֵא שְׂאֲמָרוּ טְמֵא מַת, וְלֹא טְמֵא מְדָף, טְמֵא טְמֵא מַת וְלֹא מְדָף. רַבִּי אוֹמֵר: טְהוּר לְחֲטָאת שְׁהִסִּיט אֶת רְקוֹ וּמִימֵי רְגְלָיו שֶׁל טְהוּר לְתְרוּמָה - טְמֵא. הִסִּיט אֶת דָּמוֹ - טְהוּר. הִסִּיט אֶת הַשְּׂרָץ וְאֶת שִׁכְבַּת זָרַע, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמֵּא:

ג. קָלַל שֶׁל חֲטָאת שֶׁנִּתְּנָה עַל גְּבִי הַשְּׂרָץ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמֵּאִין. בְּמָה דְּבָרִים אָמורִים? בְּזִמְן שְׂאֵם יִנְטַל הַשְּׂרָץ וְהַקֶּלֶל מְסִיט, אֲבָל אִם יִנְטַל הַשְּׂרָץ וְהַקֶּלֶל עוֹמֵד, וְאֶפְלוּ מַת וּנְבִלָה נוֹגְעִין מְאָחוּרָיו - טְהוּר. נִתְּנָה עַל גְּבִי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְעַל גְּבִי חֶרֶס הַטְּמֵא - טְמֵא. נִתְּנָה עַל גְּבִי אוֹכְלִין וּמִשְׁקִים, אוּ עַל גְּבִי סֶפֶר תוֹרָה, רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמֵּאִין. הֶעֱבִירוּ עַל גְּבִי חֲנוּר וְעַל גְּבִי נְבִלָה וְעַל גְּבִי הַשְּׂרָץ, רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא. וּמוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא הַזֶּה שֶׁהֶעֱבִירָה עַל גְּבִי כְּלֵי חֶרֶס - טְמֵא, אוּ עַל גְּבִי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב - טְמֵא, שֶׁהִיא טְהוּרָה, שְׂאֵין לָךְ דְּבַר שְׂמַטְמֵא מִלְּמַעְלָה כְּלַמְטָה אֵלָא כְּזִית מִן הַמַּת וְשְׂאָר כָּל הַמְּאֵהִילִין:

ד. קָלַל שֶׁל חֲטָאת וְקָלַל שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּגְעוּ וְזֶה בְּזֶה - שְׁנִיחֵן טְהוּרִין. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: שֶׁל חֲטָאת טְמֵא. בְּמָה דְּבָרִים אָמורִים? בְּשֶׁל אֲבָן, אֲבָל בְּשֶׁל חֶרֶס הַכֵּל מוֹדִים בְּשֶׁל חֲטָאת שֶׁהוּא טְמֵא:

נסחטין; דברי רבי יהודה. שלשה דברים אמר רבן שמעון בן גמליאל משום רבי שמעון בן כהנא: מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהזות באזוב הנטבל ובצלוחית שפיה צר. ופוצעין אגוזים של תרומה במטלית בידים מסואבות, ולא חשו להן חכמים משום טמאה:

ד. האומר לחברו: הנה עלי ואזה עליך, רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין. המשמר מי חטאת אפלו עד עשרה ימים - הרי הן בחזקתן ואין צריך טבילה:

ה. הכל כשרין להזות, חוץ מחרש שוטה וקטן; דברי רבי יהודה, שרבי יהודה מכשיר באשה ופוסל בקטן. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: חרש שוטה וקטן שהזו ואחרים רואין אותן - הזאתן כשרה:

ו. נתפנו להזות לאחריו, והנה לצדידין שלאחריו - הזאתו כשרה. מזין על האדם ועל חבריו, בין ער בין ישן, ועל הפלים בין מתוכן ובין מאחריהם, חוץ ממוסף יורה של שולקי זיתים שהוא מטמא את ההזאה באויר, כנגד המוסף שמזין עליו מאחוריו. טבל את האזוב לשם דבר שהוא ראוי להזיה, והזה על דבר שראוי להזיה, מים הנוטפים - טמאים וכשרים להזות, ואם יש באזוב - ישנה. לשם דבר שהוא ראוי להזאה, והזה על דבר שאין ראוי להזאה, על העובד כוכבים ועל הבהמה, ועל ערבה של אבן, המים הנוטפין - טמאים ופסולים להזות. ואם יש באזוב - לא ישנה. לשם דבר שאינו ראוי להזאה, והזה על דבר שראוי להזאה, הואיל והתחלת טבילתו - פסולה, כך הזאתו - פסולה. היה רבן גמליאל אומר: אומרין לו למזה: פרש מאחריך, שמא תטמא. אמרו לו: והלא מחליקין היו בפני חלון של רבים, דורסין ולא נמנעין, מפני שאמרו: מי חטאת שעשו מצותן אין מטמאין. וכמה יהא במים ויהא בהן כדי הזאה? כדי שיטביל ראשי גבעולין ויזה,

ד. אזוב של אשרה ושל עבודת כוכבים ושל עיר הנדחת - פסול. ושל תרומה טמאה - לא יזה, ואם הנה - פסול. ושל תרומה טהורה - לא יזה, ואם הנה - כשר. אין מזין, לא בתמרות, לא ביונקות, ואם הנה ביונקות ונכנס למקדש - פטור. בתמרות ונכנס למקדש - חיב; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בתמרות ונכנס למקדש - פטור. ביונקות ונכנס למקדש - חיב. אלו הן היונקות: גבעולין שלא גמרו. תמרות שלא הנצו כל עקר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: תמרות גבעולין שלא גמרו, ויונקות שלא הנצו כל עקר. לא נחלקו על הלכה אלא על הלשון (שרבי אליעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה ואין חיבין עליהן על טמאת מקדש). הנלקט לחטאת כנלקט לאוכלין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה (ורבי יוסי) ורבי שמעון אומרים: כנלקט לעצים:

מסכת פרה פרק שנים עשר

א. אזוב, אימתי כשר להזות? משישיר את נצו. הנה בו עד שלא השיר את נצו, רבי פוסל, ורבי אליעזר ברבי שמעון מכשיר. רבי יוסי אומר: אזוב שתחלתו שנים ושיריו אחד - הוא פסול:

ב. גרדומי אזוב - כשרין. וגרדומי ציצית - כשרין. ירד וטבל ועלה, אם יש עליו שטף של מימי גשמים והזה - הזאתו פסולה. ואם יש עליו משקה טופח - הזאתו כשרה. רבי יהודה אומר: אם יש עליו משקה מרגליות והזה - הזאתו פסולה. אזוב שהטביל עזו עם גבעוליו, אף על פי שמזה והמים שופעים מן העץ לגבעול - כשר פדרכו, ואינו חושש שמא מן העץ יצא. אזוב שהטביל מקצתו, רבי יהודה מכשיר, שרבי יהודה אומר: מטביל קצתו וחוזר מטביל עליו עד שיטביל את כלו. הטביל את כלו - לא יזה ממנו הזאה שניה, עד שינגב:

ג. צלוחית שפיה צר, מזין הימנה הזאה ראשונה, אבל לא הזאה שניה, מפני שהמים

חוץ מזה שהאזוב בולע. רבי יהודה אומר: רואין כאלו הן על האזוב של נחשת שאינו בולע:

ז. טהור לחטאת שנטמאו ידיו - נטמא גופו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואחורין לגין מטמא תוכו. לגין של חטאת שננטמא אורו - נטמא תוכו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואת המזה, שאין אומרין בחטאת: 'זה ראשון וזה אחרון', אלא אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין למי חטאת. עסות שנעשות על גב חטאת, ונגע השרץ באחת מהן, אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין לחטאת:

ח. כוש של פשתן חבור לטמאה ולהזה. הארבלי ושל פקיע - הרי זה לא יזה, ואם הזה - מזה. כל ידות הפלים הבאות מבית האמן כגון יד המגל ויד הסכין - חבור לטמאה ולהזה. כל הפלים הקדוחות - חבור. ורבי יוחנן בן גורי אומר: אף החרוקות. הצואה שעל הפסא - חבור להזה ואין חבור לטמאה; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר: כל שחבור להזה חבור לטמאה. ויש חבור לטמאה ואין חבור להזה. הקומקמין חבור לטמאה ולהזה. כסוי המיחם המחבר בשלשלת בית שמאי אומרין: חבור לטמאה ואין חבור להזה. ובית הלל אומרין: הזה על המיחם - הזה על הכסוי. הזה על הכסוי - לא הזה על המיחם. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי. ובית הלל אומרין: כלן חבור אחד הוא:

ט. טבל את האזוב בלילה והזה ביום - פסולה. לא שהמים פסולין, אלא שצריך להטביל שנים. הזה בלילה - הזאתו פסולה, והמים טמאין משום מי חטאת:

<p>13</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כו 26</p>	<p>6:05 _____ נץ החמה 9:32 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:41 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:09 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:56 _____ בבלי: גיטין פט • ירושלמי: תרומות נח • תוספא: פרה ו נ"ך: מלכים ב- כה - ישעיה א • רמב"ם: שבת ה</p>
<p>14</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כז 27</p>	<p>6:06 _____ נץ החמה 9:32 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:41 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:08 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:55 _____ בבלי: גיטין צ • ירושלמי: תרומות נט • תוספא: פרה ז נ"ך: ישעיה ב-ג • רמב"ם: שבת ו</p>
<p>15</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כח 28</p>	<p>6:07 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:06 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:53 _____ בבלי: קידושין ב • ירושלמי: מעשרות א • תוספא: פרה ח נ"ך: ישעיה ד-ה • רמב"ם: שבת ז</p>
<p>16</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן 6:08 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:05 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:52 _____ בבלי: קידושין ג • ירושלמי: מעשרות ב • תוספא: פרה ט נ"ך: ישעיה ו-ז • רמב"ם: שבת ח</p>
<p>17</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ל 30</p>	<p>א' דראש חודש אלול Rosh Chodesh Elul 6:09 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:04 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:51 _____ בבלי: קידושין ד • ירושלמי: מעשרות ג • תוספא: פרה י נ"ך: ישעיה ח-ט • רמב"ם: שבת ט</p>
<p>18</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>א 1</p>	<p>ב' דראש חודש אלול Rosh Chodesh Elul 6:10 _____ נץ החמה 9:34 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:02 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:49 _____ בבלי: קידושין ה • ירושלמי: מעשרות ד • תוספא: פרה יא נ"ך: ישעיה י-יא • רמב"ם: שבת י</p>
<p>19</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ב 2</p>	<p>שופטים, פרק א 6:11 _____ נץ החמה 9:34 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 10:42 _____ סו"ז תפלה - מג"א 9:01 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 7:48 _____ בבלי: קידושין ו • ירושלמי: מעשרות ה • תוספא: פרה יב נ"ך: ישעיה יב-יג • רמב"ם: שבת יא</p>

Candle Lighting 7:31 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:01 זמן מוצש"ק

וְזָעַן אֶת מַעֲנֵשׁ טוֹט אֶת מְצוּחַ, אֶפִּילוֹ עִם אִיז נָאֵר אֶת קְלִינֵעַ מְצוּחַ, אוֹיֵב אֶבְעַר הַעֲלָפֵט
דָּאֵם אַרְוִים אֶנְדַּעְרַע אִדְרֹן, אִיז דָּאֵם פִּילְפֶּאכִיג מְעַר חֲשׁוֹב וְזִי וְזָעַן אֶת מַעֲנֵשׁ טוֹט נָאֵר אֶת
גְּדוּיֶסֶע מְצוּחַ, אֶבְעַר עִם אִיז נָאֵר פֶּאָר זִיךְ אֵלִיין. (סְפָר הַתְּמִדוֹת אוֹת הַמְּשׁוּבָה סִימָן נ"ה)